

7
m
d

2012 m. lapkričio 23 d., penktadienis

Nr. 42 (1010) | Kaina 2,50 Lt

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

2

Pokalbis su Oskaru Koršunovu

3

Teatro sezoni Londone

5

Roko Dovydėno meno projektas

„Gražuolė ir baidyklė“. 2006-2009 m.

Ray Bartkaus paroda „Tapybos pabaiga“

Mieli skaitytojai,

Visuose „Lietuvos pašto skyriuose“ jau prasidėjo laikraščių ir žurnalų prenumerata 2013 metams. Nepraleiskite progos kas savaitę skaityti „7 meno dienas“, kurios pačios ateis į Jūsų namus.

Savaitraščio kaina kioskuose – 2,50 Lt, o prenumeratoriams – 2 Lt.

Prenumeratos kaina 1 mėn. – 8,16 Lt, 3 mėn. – 24,48 Lt, 6 mėn. – 48,96, metams – 81,60 Lt.

„Kino“ žurnalo 1 numerio prenumeratos kaina – 5,61 Lt, pusmečiui – 11,22 Lt, metams – 22,44 Lt.

Prenumeruodami mūsų leidinius palaikote mūsų darbą.

Audrius Janušonis. „Ateik čia“. 2002 m.

Molio istorija ir ateitis

Profesionaliajai lietuvių keramikai šiais metais sukanka 80

Jurgita Ludavičienė

Jubiliejas, kad ir kaip į tai žiūrėtume. Akivaizdu, kad keramikos kūrėjai į šią savo sukaktį žiūri rimtai – ji lapkričio mėnesį paminėta net keletu įvykių: tarptautinio jaunųjų menininkų simpoziumo paroda VDA galerijoje „Akademija“, VDA Keramikos katedros dėstytojų (keramikos, skulptūros ir tapybos) paroda Lietuvos dailininkų sąjungos galerijoje, o viską užbaigė konferencija „Lietuvos meninei keramikai – 80: raida, kryptys, perspektyvos“ ir VDA keramikos katedros veiklai skirto albumo „+ 1000 °C =“ pristatymas VDA „Titanike“. Išties, konferencijos pavadinimas intriguojantis ir aktualus: lietuvių meninės keramikos raida tarsi visiems gerai žinoma.

Vis dėlto, jei kas nežino, – trumpos istorinis ekskursas. Profesionaliosios lietuvių keramikos pradžia siejama su Kauno meno mokykla ir lietuvių keramikos patriarchu Liudviku Stroliu, nepaprastai daug nuveikusių ugdom pirmą profesionalų lie-

tuvuų keramikų kartą. Tarpukario Kauno meno mokykloje svarbiausia buvo ne keramikos, kaip meno, srities savimonė, o unikalais lietuviško stilistika paieškos. Jos keramikoje, kaip ir kitose to meto dailės srityse, rėmėsi liaudies menu, kurio atgarsiai labai aiškiai tebebuvo girdimi ir pokario metais, kai keramika virto savotiška pramonės šaka.

Penktajame ir šeštajame dešimtmeciūose natūralistiniai vaizdeliai ant indų, šokėjų figūrelės, gaminotos tuo metu įkurtuose Kauno ir Vilnius „Dailės“ kombinatuose, „Jiesios“ gamyklos vazelės, puodeliai, lėkštutės, kavos ir arbato servizai buvo išprastas dalykas. Taigi būtinės paskirties ir dekoratyvinės keramikos situacija atrodė visiškai nebilogai. Gerokai sudėtingiau buvo su meniniiais ir stilistiniiais reikalavimais, kurių keramikos kūrėjai netobulino iki 7-ojo XX a. dešimtmecio, atnešusio į tuometinę eglutėmės dekoruotų vazelių viėspatią naujų vėjų.

Septintasis dešimtmetis – savo-

tiškas ir labai svarbus lūžis lietuvių keramikoje. Pasikeitus istorinėms aplinkybėms ir politinėms tendencijoms, dailininkams teko norom nenorom formuoti naują stilistinę tendenciją: imta siekti tektoniku, lakoniškumo, formos ir dekoro harmonijos. Antroje 7-ojo dešimtmecio pusėje atsiranda ir dekoratyvinės, interjerui ar eksterjerui skirtos keramikos, imama ieškoti keramikos sąsajų su architektūra. Keramika tampa skulptūrines, tvirtesnė, savarankiškesnė. Ryškiausia šio laikotarpio kūrėjai – J. Adomonis, ilgus metus (1976–2000 m.) vadovavęs VDA keramikos katedrai, A. Ličkutė, L. Šulgaitė. Pamažu keramika nutolo nuo funkcionalumo, virsdama erdinėmis kompozicijomis, kurioms galioja bendrieji meno kūrinijų leminantys dėsniai. Svarbus tapo asociatyvumas, ryšys su kitomis meno sritis; keramika virto nebe utilitarinių dirbinių gamybos vieta, o savotiška magiška erdvė, kur iš ugnes ir žemės salyčio atsiranda tū-

Kūrėjas visuomet lieka vienas

Pokalbis su Oskaru Koršunovu

Nacionalinis dramos teatras
netrukus pakvies į vieną
svarbiausių sezono įvykių –
Oskaro Koršunovo režisuerotą
Justino Marcinkevičiaus
„Katedra“, jau tapusių
chrestomatiniu lietuvių dra-
maturgijos tekstu. Premjeros
išvakarėse su režisieriumi
kalbasi teatro meno vadovas
Audronis Liuga.

Tau visada buvo svarbi kūrybos tema. Kodėl?

Man apskritai yra įdomiausias kuriantis žmogus. Tai yra gražiausia, kąjį gali daryti. Kūryba yra dieviškij ir kartu demoniškij žmogaus savybė. Per ją žmogus iprasmina savo būtį. Bent jau aš asmeniškai per kūrybą iprasminu savo būtį. Todėl man tai – viena svarbiausių temų. Kurdamas esu gyvas ir imlus pasauliui, bet ir degini save. Talentas yra ne tik dovana, bet ir kryžius. Per šią temą šiandien atrandu ir Justiną Marcinkevičių – jo Laurnas savo talentą neša kaip kryžių. Anksčiau galbūt ryškiausiai ši tema atsikleidė mano spektaklyje „Keliai į Damaską“. Ten parodyta kūrybos kančia, kaip aš ją suprantu. Kūryba man yra neatsicjama nuo tikėjimo. Tai – pamatinės temos. Jos įvairiai atsikleidžia mano spektakliuose.

Kodėl kuriančiam žmogui reikalingas tikėjimas?

Neįmanoma kurti be tikėjimo. Tikėjimas yra tavo raumuo ir kūrybinė jėga. Tačiau tai sudėtingas klaušimas. Kurdamas gali atsidurti ant pamišimo ribos. Bet po kūrybinio pakilimo momentu ateina metas, kai patiri nekūrybinį išgyvenimą, savotišką abstinenciją. Patyręs kūrybinio tikėjimo išgyvenimus, neišvengiamai susiduri su kankinančiomis abejonėmis.

Kada susipažinai su Justino Marcinkevičiaus kūryba? Kokį įspūdį tada jū paliko?

Susipažinau dar besimokydamas. Tai buvo laikai, kai mane domino kitokia poezija. Iš lietuvių poetų man buvo artimesni Gedas,

Martinaitis, Bložė. Buvau jaunas ir mane traukė modernesnės literatūros formos. Tokie tautos poetai kaip Maironis, Marcinkevičius man tada neimponavo. Kaip tiksliai pasakė Tomas Venclova – Marcinkevičius buvo višų poetas. O mane labiau domino individualūs asmeniniai išgyvenimai. Galbūt buvau per jaukas suprasti Marcinkevičiaus kūrybą. Dabar ją kitaip vertinu. Manau, šiandien ji tampa aktuali ir reikalinga, nes teigia pamatinės vertės, kurių mums gyvenime labai stinga.

pam tamsūs, provincialūs, nepatenkinti ir be ambicijų. Šiandieninė Lietuva panašėja į kraštą, į kurį Marcinkevičiaus pjesėje sugrižta Laurnas. Tačiau suvokdami istorijos rato neišvengiamumą šiandien vėl ryžtamės atmerkti akis į pamatyti Katedros viziją kaip kometą, kuria anuomet išvydo Laurnas.

Ką manai apie Marcinkevičiaus draminę kūrybą turėdamas darbo su Shakespeare'o, Molière'o, Ibseno dramaturgija patirties?

Ko gero, ši patirtis man padėjo

Oskaras Koršunovas ir Vytautas Anužis „Katedros“ repeticijoje

T. IVANAUSKO NUOTR.

„Katedroje“ per istorinę praeitį kalbama apie dabartį. Kuo istorija mums aktuali dabar?

Marcinkevičius per istorinę praeitį tiksliai išvardijo savo laiką. Deja, jo įžvalgos šiandien mums vėl skausmingai aktualios. Laurno Gucevičiaus laikais Katedra buvo sugriauta, Marcinkevičiaus laiku ji buvo atimta, o dabar ji tiesiog užmiršta. Tokia, kokią ją įsivaizduavo Gucevičius ir Marcinkevičius. Neoklasicistinė Katedra, teigianti šventimo, demokratijos, tvirtos respublikos idėjas. Katedra, sukurtą žmogui, anot Laurno. Jungianti ir telkianti žmones ne tik kaip tikėjimo, bet ir kaip kultūros simbolius. Tačiau per Katedros įvaizdį ir jo praradimą matome, kaip kartojasi mūsų istorijos ratas. Atsimenu, kai Sajūdis sugrąžino Katedros idėją. Tada buvo daug tikėjimo Tėvynės ateitimi. Dabar matome daug nusivylimą. Mes esame Europoje, tačiau tam-

kitaip pasižiūrėti į Marcinkevičių kaip dramaturgą. Ypač darbas su Shakespeare'o pjesėmis. Galu pasakyti, kad Marcinkevičius yra stiprus dramaturgas, perpratęs pasaulinės dramaturgijos klasikos patirtį. Pavyzdžiu, jo „Katedroje“ nesunkiai galima įžvelgti šekspyriskų draminių kolizijų ir aistrų. Vis dėlto Marcinkevičius buvo labiau suvokiamas kaip poetas ir tribūnas, todėl mūsų višų vaizduotėje liko statiskas. Aš įžiūriu jo pjesėse daug dramaturginės dinamikos. Dramaturgija teatre pasireiškia per aktorių vidinį veiksmą. Marcinkevičius, kaip turbūt jokio kito lietuvių dramaturgo, kūryba yra dėkinga tokiam veiksmui. Galingam vyksmui. Tai man įdomiausias atradimas. Jį ir stengiuosi realizuoti savo spektaklyje. Galbūt tai ne visiems bus priimtina, bet, manau, atėjo laikas į Marcinkevičių pažiūrėti kaip į žodinį ir stiprū dramaturgą.

žavosi Miuncheno bibliotekoje.

Parodoje Miunchene pristatoma daugiau nei 100 iliustracijų ir apie 80 knygų. Ekspozicija atspindi bendrą sovietmečio Lietuvoje leistų knygų vaikams kontekstą ir atskleidžia idėjas bei vaizdus, kurie pasinaudojus iliustruota knyga buvo diegiami vaikams, jų tarnystę komunizmo ideologijos skliaudai bei įtaiką vaikiškam pasakų, nuotykių ir vaizduotės pasaulyi. Parodos atidaryme laikotarpio kūrybą išsamiau pristato kuratorės Giedrė Jankevičiūtė bei Jolita Liškevičienė.

Knygų iliustracijų parodą papildo išsamus katalogas anglų kalba, kuriamoje plačiai nušiečiamā sovietų Lietuvos knygų vaikams iliustracija ir jos kūrėjai, pateikiamas tuo-

metinės vaikų gyvenimo realijas bei nuotaikas atspindinčios fotografijos ir plakatai.

Tarptautinė jaunimo biblioteka Miunchene (*Internationale Jugendbibliothek, www.ijb.de*) yra didžiausia pasaulyje vaikų ir jaunimo literatūros biblioteka, įkurta 1949 metais. Jos fonduose saugoma per 540 000 knygų, parašytų 130 kalbomis, tarp kurių yra 80 000 istorinių leidinių, publikuotų 1574–1950 metais.

Po Antrojo pasaulinio karo Jellos Lepman (1891–1970) iniciatyva įkurtos bibliotekos idėja buvo subombarduotų miestų aplinkoje augančius vaikus ir mamas perkelti į kitą realybę – knygose esantį fantastinėjų pasaulyjų.

Lietuvą su šia biblioteka sieja so-

Ar „Katedra“ Tau nekelia ne tik dramaturginių, bet ir teminių sąšaukų su „Hamletu“?

Taip. „Katedroje“ Marcinkevičius visų pirmą iškelia žmogų. Ne abstrakty herojų, o konkretų žmogų. Ir vaizduoja jo aistros, abejones, silpnybes, ydas. Pjesės pradžioje žibintininkas Motiejus iš užsienio į Vilniu sugrįžusiam Laurnui sako, kad mes esam mirę, kaip šitas miestas, ir klausia – kur tas arkan gelas, kurs jį prikels? I tai Laurnas atsako – aš prikelsiu! Jis prisima šią milžinišką atsakomybę beveik kaip Hamletas, kuris sako, kad yra gimus pataisyti išgverusią gadynę. Ir veikia jis panašiai kaip Hamletas – per savo abejones, praradimus ir svarstymus ieško atsakymo į esminius žmogaus klausimus.

Kuo Tau įdomus Laurnas?

Laurnas išgyvena sunkią vidinę dilemą. Manau, per jį Marcinkevičius ieško atsakymų į sau pačiam svarbius klausimus. Laurnas nėra tik idealistas. Jis negali nekurti, o kūrybinis veiksmas jį verčia daryti tam tikrus kompromisus. Kaip sąžiningas žmogus jis tai labai sunkiai išgyvena. Mes visi kurdami tam tikra prasme su tuo susiduriam.

Kokie tai kompromisai?

Visuomet menininkas jaučia vieną esminę dilemą. Kūryba reikalauja visiškos laisvės, bet menininkas visada susiduria su tam tikrais apribojimais ir nelaisve. Ir su ja menininkui tenka taikytis. Skirtingais laikotarpiais tai pasireiškia skirtinės – vienaip buvo Laurno laikais, kitaip Marcinkevičiaus gyvenimo laikotarpiu, ir dar kitaip yra dabar. Bet pati nelaisvės esmė nesikeičia. Ir didžiausias iššūkis menininkui yra taikantis su ja nepadaryti kūrybinių kompromisių. Jų nepadarė nei Laurnas, nei Marcinkevičius. Už tai šiandien mes juos gerbiame. Grįžtant prie hamletiškos temos „Katedroje“, galu pasakyti, kad Laurnas, kaip ir Hamletas, néjo tiesiu keliu. Abiejų personažų kolizijos yra sudėtingos, juos varžančios, išbandančios, ir per tai atsiskleidžia gražiausios žmogiškos jų

savybės. Man tai yra įdomiausia.

Laurnas nori pastatyti Katedrą visiems, bet galiausiai lieka vienas. Kodėl?

Tai yra kiekvieno tikro kūrėjo tragedija. Jis visuomet lieka vienas. „Katedros“ ižangoje girdime žibintininko Motiejaus monologą, kuris apima visas pjesės temas. Motiejus sako, kad niekam nereikia šviesos, visi glaudžiasi tamsoje – prekybininkai, iždininkai, teisininkai, mėsininkai, kaip ir įsimylėjeliai bei savybės. Man tai yra įdomiausia.

Laurnas išgyvena sunkią vidinę dilemą. Manau, per jį Marcinkevičius ieško atsakymų į sau pačiam svarbius klausimus. Laurnas nėra tik idealistas. Jis negali nekurti, o kūrybinis veiksmas jį verčia daryti tam tikrus kompromisus. Kaip sąžiningas žmogus jis tai labai sunkiai išgyvena. Mes visi kurdami tam tikra prasme su tuo susiduriam.

Kuo Tau įdomus Laurnas?

Laurnas išgyvena sunkią vidinę dilemą. Manau, per jį Marcinkevičius ieško atsakymų į sau pačiam svarbius klausimus. Laurnas nėra tik idealistas. Jis negali nekurti, o kūrybinis veiksmas jį verčia daryti tam tikrus kompromisus. Kaip sąžiningas žmogus jis tai labai sunkiai išgyvena. Mes visi kurdami tam tikra prasme su tuo susiduriam.

Kokie tai kompromisai?

Visuomet menininkas jaučia vieną esminę dilemą. Kūryba reikalauja visiškos laisvės, bet menininkas visada susiduria su tam tikrais apribojimais ir nelaisve. Ir su ja menininkui tenka taikytis. Skirtingais laikotarpiais tai pasireiškia skirtinės – vienaip buvo Laurno laikais, kitaip Marcinkevičiaus gyvenimo laikotarpiu, ir dar kitaip yra dabar. Bet pati nelaisvės esmė nesikeičia. Ir didžiausias iššūkis menininkui yra taikantis su ja nepadaryti kūrybinių kompromisių. Jų nepadarė nei Laurnas, nei Marcinkevičius. Už tai šiandien mes juos gerbiame. Grįžtant prie hamletiškos temos „Katedroje“, galu pasakyti, kad Laurnas, kaip ir Hamletas, néjo tiesiu keliu. Abiejų personažų kolizijos yra sudėtingos, juos varžančios, išbandančios, ir per tai atsiskleidžia gražiausios žmogiškos jų

vietmetį menantys laikai: 7-ajame dešimtmetyje joje stačavosi Lietuvos iliustravimo „aukso amžiaus“ menininkai Algirdas Steponavičius, Bronius Leonavičius, menotyrininkė Ingrida Korsakaitė, knygotyrininkė Genovaitė Ragutienė. Jau neprikalaujantys metais čia lankėsi vaikų literatūros specialistai Kęstutis Urba, Aldona Augustaitė. Bibliotekoje saugoma ir išsamiai grafikų iliustruotų lietuviškų knygų kolekcija.

Vieni ryškiausiai parodos akcentai – lietuvių grafikos meistrų Birutės Žilytės ir Algirdo Steponavičiaus darbai. 1962 m. A. Steponavičius susipažino su Tarptautinės jaunimo bibliotekos Miunchene direktoriumi Walteriu Scherfu, pakvietusiu jį stažuoti.

Tad lietuvių knygų vaikams iliustracijų sugrįžimas į Miuncheną – tai simbolika senos draugystės atnaujinimas, atskleidžiantis turtinę Lietuvos knygų meno istoriją specialistams ir knygų mylėtojams užsienyje.

TARPTAUTINIŲ KULTŪROS PROGRAMŲ CENTRO INF.

Kronika

Sovietinių knygų vaikams iliustracijos

Lapkričio 22 d. Tarptautinėje jaunimo bibliotekoje Miunchene atidaroma paroda „Illustrarium: Sovietų Lietuvos vaikų knygų iliustracijos“, veikianti iki 2013 m. vasario pabaigos. Joje eksponuojamos 1945–1990 m. sukurto istorijos, iš epochos kūrėjai. Tarptautinių kultūros programų centras taip teisia 2011 m. tarptautinėje Bolonijs vaikų knygų mugėje pradėtą projektą. Sovietinių laikų knygų iliustracijų parodos idėja siekia dar 2005 m., kai šios idėjos autorė menininkė Sigutė Chlebinskaitė sta-

metines vaikų gyvenimo realijas bei nuotaikas atspindinčios fotografijos ir plakatai.

Tarptautinė jaunimo biblioteka Miunchene (*Internationale Jugendbibliothek, www.ijb.de*) yra didžiausia pasaulyje vaikų ir jaunimo literatūros biblioteka, įkurta 1949 metais. Jos fonduose saugoma per 540 000 knygų, parašytų 130 kalbomis, tarp kurių yra 80 000 istorinių leidinių, publikuotų 1574–1950 metais.

Po Antrojo pasaulinio karo Jellos Lepman (1891–1970) iniciatyva įkurtos bibliotekos idėja buvo subombarduotų miestų aplinkoje augančius vaikus ir mamas perkelti į kitą realybę – knygose esantį fantastinėjų pasaulyjų.

Lietuvą su šia biblioteka sieja so-

Vakar ir šiandien

Teatro sezonai Londono

Helmutas Šabasevičius

Nuo pat XIX a. populiaros išvairių trupių gastočių šiuolaikiniame teatro gyvenime igauna naujas, o kartais išsaugo ir senas formas, susieja dinamiško šiandieninio teatro proceso praeitį su dabartimi. Palankiai sutapus aplinkybėms, lapkričio 5–10 d. teko iš arti stebeti Jevgenijaus Vachtangovo teatro iš Maskvos komercinės gastočių Londono, kurios buvo surengtos kaip „Rusų sezonų Vest Ende“ dalis.

Pasinaudoti šia galimybe skatinio ne tik noras pažiūrėti dabar šiam teatrui sėkminges vadovaujančio režisieriaus Rimo Tumino režisueru Antonu Čechovu „Dédę Vanią“, bet ir jau ilgus metus kankinantis smalsumas atidžiau patyrinėti kitų „sezonų“, jau nugrimzdusių istoriuje, aplinkybes.

1935 m. vasario ir kovo mėnesiais Londono afišose pirmą kartą didelėmis raidėmis buvo užrašytas Lietuvos vardas – po sėkminges gastočių Monte Karle keturių savaičių sezonui Londono buvo angažuota Valstybės teatro Baletu trupė. Šis faktas pakankamai gerai žinomas, tačiau, pasirodo, apie šias istorines gastočes vis dar įmanoma surasti naujų faktų ir detalų. Teatro „Alhambra“, kuriame šoko Lietuvos artistai, jau seniai nebėra – jis nugriautas 1936–aisiais, o jo vietoje judrioje Lesterio aikštėje netrukus iškilo kino teatras „Odeon“, stovintis iki šiol. Bet Lietuvos baleto šokėjų pasirodymai, nors šiandien Londono seniai pamiršti, amžinkinė buvo atidžiai dokumentuoti – visas pluoštas teatro programų, skrajučių, informacinių pranešimų bei recenzijų iškarpu saugomas Viktorijos ir Alberto muziejaus Teatro ir atlikimo meno archyve.

Surasti šią medžiagą pasisekė ieškant prieš gerą dešimtmetį Londono Kovent Gardene veikusio Teatro muziejaus – nors jis dėl lėšų trūkumo buvo uždarytas, visi jo fondai pateko į didžiausius taikomosios ir dekoratyvinės dailės rinkinius turintį Viktorijos ir Alberto muziejų, kurio archyvo darbuotojai į laimingu atsitsiktinumu tesi-kliaunant laiškų atské: taip, archyve saugomas aplankas „Lietuvos baletu trupė „Alhambros“ teatre 1935 metais“, o medžiagą peržiūrėti galima užsiregistravus ir susitarus dėl konkretaus apsilankymo laiko.

Teatro ir atlikėjų meno archyvas įsikūręs Blyth Road'e, pačiame populiarojo kelionė vadovo „Londonas“ žemėlapio pakraštyje. Prireikė gero pusdienio ten nukakti bei peržiūrėti pagal išankstinių užsakymą paruoštą medžiagą. Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejus taip pat turi šiuos gastočių dokumentų – atskirų baletu artistų (Broniaus Kelbauskio, Marijos Juozapaitės, Olgos Malėjinaitės) fonduose saugoma nemažai spaudos iškarpu, o

Lietuvos literatūros ir meno archyve išlikusi gastočių Monte Karle ir Londono nušviečianti korespondencija. Tačiau Londono kolekcija nudžiugino išsamiomis spektaklių programomis su detaliais siužetu aprašymais, spektaklių eiga bei konkretių atlikėjų pavardėmis, taip pat Lietuvoje nežinomomis iliustruotomis publikacijomis, kurios paširomė jau lietuviams išvykus.

Keliose žurnalų iškarpose – Aleksandro Glazunovo „Raimondos“, anglų kompozitoriaus, Didžiosios Britanijos *chargé d'affaires* prieškario Lietuvoje Thomaso Prestono baletu „Nykoštukas Grenadierius“ kadrai, artimais planais užfiksavę ne tik šių lietuviškai rusiškų sezonų neginčiamą žvaigždę Verą Nemčinovą (pridėta ir žinutė apie tai, jog jos kojos apdraustos 35 000 svary), bet ir lietuvių šokėjus – Bronių Kelbauską, Mariją Juozapaitę, Veroniką Adomavičiutę. Archyve saugoma medžiaga leidžia aiškiu suvokti gastočių organizavimo aplinkybes: lietuvių paširomai Monte Karlo Kazino teatro salėje buvo surengti pasitelkus asmeninius Veros Nemčinovos ir garsiojo impresarijaus René Blumo (1878–1943) ryšius, o Londono gastočių – nebyliojo kino ir teatro prodiuserio Oswaldo Stollo (1866–1942) nuopelnas: tarp skrajučių saugomas ir, kaip šiandien tikriausiai vadintume, jo vadovaujamos įstaigos spaudos pranešimas, pristatantis būsimas gastočes, išvardinantis repertuarą ir svarbiausius atlikėjus. Recenzijų rinkinys patvirtino nuojautą, jog Valstybės teatro baletu trupė buvo dekoratyvinis antražas rusų baletu garsenybei Verai Nemčinovai, kuri Londono jau buvo gastočiavusi su Diagilevo sezonais ir kurią buvo išidėmėjės anglų baletu artistas, vėliau baletmeisteris Antonas Dolinas (1904–1983).

1938 m. išleistas ir bibliografine retenybe tapusios jo knygos „Ballet go Round“, kurioje jis užsimena apie Lietuvos baletu sezonus, kol kas nepavyko pamatyti – ją savo rinkiniuose turi ir Britų biblioteka, tačiau čia, neturint originalaus dokumento, patvirtinančio gyvenamąją vietą, užsiregistravoti nepavyko. Bet registracija Archyvo skaitykloje suteikė galimybę gauti iki 2015 metų galiojančių ne tik šio archyvo, bet ir didžiulės Viktorijos ir Alberto muziejaus Meno bibliotekos skaičiutojo bilietai.

Du lietuviškai rusiškai teatro sezonus – XX a. I pusės ir XXI a. pradžios – besivejanti kelionė buvo paženklinta laikus, tautas ir kultūras susiejančiomis detaliems. Velyvas „Ryanair“ skrydžių i Stanstedą baigėsi automobilije, kurio vairuotojas, pusamžis Latvijos rudas, jau keliolika metų su šeima gyvena Londono. Buvęs profesionalus futbolininkas patyrė traumą, operuotas ir konsultuotas buvusio Latvijos prezidento Valdžio Zatlerio, tačiau šiandien prisimena ne tik ka-

muolį, bet ir kelionę į Panevėžio dramos teatrą ir iš atminties cituoja spektaklyje, kurį žiūrėjo su sinchroniniu vertimu, išidėmėtą frazę, pagvenusio herojaus pasakyta jaunai meilužei: „Aš jau esu niekas, o jūs dar esate niekas.“

Naujuosis „Rusų teatro sezonas“ suorganizavo ukrainiečių prodiuserė Oksana Poliščiuk – tai antasis jos darbas Londono (pernai sezonus sėkminges pradėjo teatras „Sovremennik“ iš Maskvos). Kartu su Rimu Tuminu bei spektaklio scenografiu ir kostiumu dailininku Adomu Jacobskiu prodiuserė gastočių parinko žinomo anglų dramaturgo Noelio Peirc'o Cowardo (1899–1973) vardu pavadinčią teatrą Šv. Martyno gatvėje, vos kelios minutės nuo Trafalgaro aikštės ir Nacionalinės galerijos. Kiek daugiau nei devynis šimtus vietų turinčiamo teatre – šimtametės tradicijas menanti atmosfera, senoviška salė su balkonais, ložėmis ir siauraus koridoriais, nuo kurių sienų žvelgia XX a. vidurio ir antrosios pusės kino ir teatro garsenybės – Katherine Hepburn, Johnas Gielgudas, Laurence'as Olivier; šioje scenoje XX a. 5-ajame dešimtmetyje vaidino žinomų teatrų „Old Vic“ ir „Sadlers Wells“ trupės.

Tumino „Dédę Vanią“ sulaukė didelio dėmesio – pažiūrėti antrajį „Dédés Vanios“ spektaklį dar pavyo vogčiomis atsisėdus, o šeštajį, paskutinį – tik stačiomis ir iš paties parterio galo.

Tarp spektaklio žiūrovų girdėjosi ir lietuvių bei rusų kalbos: atrodo, rusų bendruomenė Londono tokia pat didelė kaip ir XX a. pradžioje – galų gale Rusijos ir Didžiosios Britanijos monarchus siejo aritimą kraują giminystė, o greta Vestminsterio katedros rymantis karalius Jurgis V – lyg iš akies trauktas pusbrolis, paskutinis Rusijos imperatorius Nikolajus II.

Londono rusus į spektaklius viiliojo ne tik Antonas Čechovas, bet ir iš filmų bei televizijos serialų žinomi J. Vachtangovo teatro aktoriai – Sergejus Makoveckis, Vladimiras Vdovičenkovas, Jurijus Kraskovas, Jevgenija Kregžde, Marija Berdinskich, Anna Dubrovskaja, Liudmila Maksakova. Auklę Mariną spektaklyje vaidina Galina Konovalova, gimus 1915 m. ir J. Vachtangovo teatre dirbanti nuo 1938-ųjų. Jai didelę puokštę gėlių po spektaklio atsiuntė milijardierius Romanas Abramovičius. Jei neapgavo akys, žiūrovų minioje šmékštėjo ir banko „Snoras“ akcininkas Vladimiras Antonovas.

Viktorijos ir Alberto muziejaus archyvų spintas, užkonservavusias senųjų spektaklių iškarpas, šiandien atstoja internetas – per pusvalandį nesunku rasti keliausdešimt įvairiausių nuomonų apie „Dédę Vanią“, komplimentų režisieriu Rimiui Tumiui, kompozitoriu Fausui Latėnui, dailininkui Adomui Ja-

Teatras „Alhambra“

covskiui. Daugelyje tekstų pastebėta netradicinė, bet autentiška Čechovo pjesės traktuotė, ivertinta unikali vaizdo, garso ir judesio darana, būdinga kone visiems šių trijų menininkų sukurtiems spektakliams.

I spektaklio metu, ir per kitoje aplinkoje vykusius susitikimus buvo justi, kad „Dédę Vanią“ sukurė trupė, ansamblis, o ne kokiam projektui susibėgusių skirtingų artistų grupė; senas teatro tradicijas galima buvo jausti net oriуose aktorių moterų reveransuose. Minėdami kaip tik Londono vaidintą šimtajį „Dédés Vanios“ spektaklį, aktoriai sakė šmaikščias sveikinimo kalbas, o Maksakova savają pradėjo citata: „Tylėk, nebent tai, ką nori pasakyti, yra svarbiu nei tyla.“ Šiuos žodžius kitą dieną teko pamatyti įrašytus Nacionalinėje galerijoje eksponuojamame XVII a. italų dailininko Salvatoro Rosos paveiksle „Filosofija“.

Nepaisant gausybės nemokamų muziejų, Londonas – ne tik brangus; prie jo reikia prisitaikioti, visų pirmą įsigijus adapteri, be kurio neįmanoma įkrauti telefono ir nešiojamomo kompiuterio. Belaidis internetas, veikiantis daugelyje kavinių ir kai kuriuose muziejuose, viešbutyje, esančiame arti teatro, tačiau nelabai pagal kišenę, būtų buvęs taip pat mokamas, jeigu ne registratūroje dirbęs latvis, dviem dienom išdavęs prisijungimo slaptažodį vien todėl, kad jo draugė – lietuviatė.

„Paukštyno bendarbutis“: nuo eskizo iki spektaklio

Pokalbis su pjesės autoriumi Mindaugu Nastaravičiumi ir režisieriumi Valentiniu Masalskiu

Pernai nacionalinės dramaturgijos festivalyje „Versmė“ pristatytais Mindaugo Nastaravičiaus pjesei „Paukštyno bendarbutis“ eskizas (režisierius – Valentinas Masalskis, vaidina Klaipėdos jaunimo teatro aktoriai) šių metų festivalyje išaugo į spektaklį, kurį lapkričio 25 d. bus galima pamatyti Lietuvos nacionalinio dramos teatro Mažojoje salėje.

Kaip savo pjesei „Paukštyno bendarbutis“ pristatyti? „Versmė“ festivalio žiūrovams?

Mindaugas Nastaravičius: „Paukštyno bendarbutis“ – tai pjesei apie rutiną ir vienatvę, apie tai, kaip vieniša moteris gyvena ir mąsto apsupta kitų, tarsi artimų, panašių, tačiau iš tikrujų visai svetimų, skirtingo likimo moterų. Rašydamas pjesei, norėjau kalbėti apie moteriškumo nuvertinimą, jo naikinimą, apie vyro požiūrį į moterį, apie moterį, kuri leidžia vyrui į ją žvelgti kaip į silpną, ribotą, priklausomą nuo aplinkybių. Ši pjesei yra apie tai, kiek nedaug tereikia, kad žmogus pamirštų, kas yra žmogus.

Taip pat rūpėjo parodyti, kad mes visi, neprisklausomai nuo mūsų tikrovės, gyvenimo sąlygų, išiti-kinimų, norime kalbėti apie tuos pačius dalykus – artumo ilgesį, kito žmogaus poreikį, laikinumą. Pjesei personažai taip pat nori kalbėti apie meilę, aistrą, pavydą, kerštą, tačiau tai daro sava kalba, kuri vienems galbūt sukels šypsena, juoką, kitoms – gailestį, liūdesį.

Kronika

Baigėsi „Scanorama“

Sekmadienį Vilniuje baigėsi 10-asios Europos šalių kino forumas „Scanorama“. „Labai noriu sustabdyti šią akimirką, man ypač brangią ir lauktą daugelį metų“, – kreipdamais į festivalio uždaryme dalyvavusių Europos kino legendą, aktorę ir režisierę Liv Ullmann sakė „Scanorama“ vadovė Gražina Arlickaitė.

Kultūros ministras Arūnas Gelūnas festivalio organizatoriams negailėjo pagyrimu ir padėkė. „Scanorama“ festivalyje – aukščiausio lygio kino filmai. Kaip jaunimas pasakytu, festivalis buvo tobulas. Man labai džiugu, kad žmonės ima atostogas ir renkasi ne užsienio kurortus, o rudenišką depresiją vai-ko žiūrėdami kokybiską kiną, – sa- kė A. Gelūnas.

Uždaryme buvo ne tik parodyta Liv Ullmann režiuota juosta „Ne-ištikimi“, bet ir paskelbtas festivalio konkursinės programos „Naujasis Baltijos kinas“ nugalėtojas. Tarptautinis žiuri geriausiu išrinko estų režisierius Ivano Pavljuško filmą „Baltas kvadratas“. Filme rodoma, kaip kaime vaikai žaidžia

Kas paskatino imtis tokios temos?

M. N.: Situacija paprasta: prieš dvejus metus Valentinas Masalskis vadovavo trupei, kurioje buvo vienuolika merginų ir vienas vaikinas. Tad reikėjo pjesei, kurioje jie visi galėtų vaidinti. Atėjus į susitikimą, režisierius lūpose jau skambėjo žodis „bendarbutis“. Jis išsivaizdavo, kad pjesei galėtų būti apie uždarą erdvę ir skirtingus gyvenimus šioje erdvėje. Ėmiau išsivaizduoti tą „vienuolikos ir vieno“ situaciją, ir netrukus visa tai susiejau su paukštynu. Manau, aiškinti čia nieko ne- reikia. Vienuolika ir vienas...

Bendarbuti émėme suvokti kaip metaforą. Tapo nebesvarbu, kur jis stovi, kokiu tautybių žmonės Jame gyvena. Tiesiog kûréme uždarą erdvę, mëgindami išsivaizduoti, kaip ji keičiasi „pravérus langą“, išleidus žmogų iš „kito bendarbuocio“, personažams palengva suvokiant, kad jie ir yra tas bendarbutis. Iš to ir kilo absurdžios, groteskiškos situacijos, sumišusios su gyvenimo tikrove – kasdieniška, iþprasta, nuspėjama.

Kaip ši pjesei pakito nuo praėjusių metų „Versmėje“ matyto varianto?

M. N.: Sakyti, kad pasikeitė viskas, nebūtų labai tikslu. Nes per metus pakito ne viskas, o viskas keitėsi dešimt kartų. Perrašinėjau ir pjesei pradžią, ir pabaigą, ir atskiras scenas. Tačiau tiek pasikeitė ir siužetas. Taip pat daugiau padirbėjau su charakteriais – manau, dabar jie ryškesni, aiškiau atpažįstomi.

„Paukštyno bendarbutis“

NUOTRAUKA IŠ KLAIPÉDOS JAUNIMO TEATRO ARCHYVO

Kuo jums, kaip dramaturgai, svarbus bendaradarbiavimas su režisieriumi Valentiniu Masalskiu?

M. N.: Man visada patiko tie jausmai, kuriuos išgyvenu žiūrēdamas Masalskio spektaklius. Aš nežinau, „gerai“ ar „blogai“ jis vaidina, režiuoja, bet žinau, kokios būsenos išsisiu po spektaklio. Jo kuriamas teatras yra gyvybės teatras, emocijos teatras, ir ryškiausiai, mano supratimu, Masalskio talentas pasireiškia tomis emocijomis varijuojant. Tarkime, sielvartas ir liūdesys. Arba šlyktėjimasis ir bjaurėjimasis. Žodžiais nenupasakosi, kokius skirtumus, kokias erdves kûrybai jis sugeba pamatyti tarp vieno ir kito. Todėl būti šalia Masalskio – didžiuolė mokykla kiekvienam dramaturgui, ypač debiutuojančiam. Labai svarbi, naudinga ir produktyvi yra nuostata, kad dramaturgas turi

dirbti kartu su režisieriumi ir aktoriais, stebeti repeticijas, nuolat galvoti apie tekstą, apie tai, kaip jis skamba scenoje, apie teksto ir siužeto logiką, personažų charakterių raišką ir daugybę kitų dalykų. Labai džiaugiuosi turēdamas tokį mokytoją, o jo požiūris į darbą, į nuolatinį ieškojimą, jo tikėjimas ir pasitikėjimas įkvėpia mokyties ir raštyti toliau.

Valentinas Masalskis: Ir pjesei, ir spektaklis smarkiai pasikeitė nuo to varianto, kurį matėte „Versmėje“ praėjusiais metais. Dabar reperuojaatsisirado ir visai kitokia spektaklio pradžia. Visada norėjau tokios pradžios, bet vis galvojau, kad gal ji bus per sunki, pernelyg ilga. Iš pradžių nuskambės moterų monologai – mëginame pažvelgti iš šalies, lyg brechtiškai. Todėl pirmaisiai pristatysime herojus, o ta-

da pažiūrėsime, ką iš tų moterų padarė gyvenimas.

Visiškai pasikeitė ir spektaklio estetika. Svarsčiau, kokia ji turėtų būti norint kalbėti apie moters išnickinimą, sunaikinimą, jos vienatvę, gyvenimą aplinkoje, kur stinga pagarbos, kur taip stokojama vyriškos šilumos ir démesio. Šių moterų apranga buvo tarsi karikatūrė, ir tuomet jų jau negaila, o to rodyti aš visai nenoriu. Dabar jos aprentos vienodais rūbais, unifikuotos, tokios pačios kaip ir visa visuomenė.

Mindaugas Nastaravičius rašdar dvi pjesei, su kuriomis netrukus pradėsime dirbti. Visada jo prašau generuoti konfliktą, nes aktoriystė – ne pleþejimo, o veikimo menas. Galima sakyti, kad susikurė savotiškas kûrybinis sambūris. Dabar jau žinau, kad viena Klaipėdos jaunimo teatro kryptis bus spektakliai be teksto, be literatūrinės dramaturgijos – tai muzikavimas, ritmika, dainavimas, šokis, o kita – šiuolaikinė, lietuviška jaunų kûrėjų dramaturgija. Tai ypač aktualu, nes teatras nuslydo į norą vien tik interpretuoti, pradėjo pasakoti vien tik tai, kaip suprantame Shakespeare'ą ar Čechovą. Bet visiškai praradome žiūrovą ir pamiršome, ką jam šiandien norime pasakyti. Kartu praradome ir dramaturgą, nes neauginame naujos savų dramaturgų kartos.

KALBĖJOSI RIMA JŪRAITĖ IR DAIVA ŠABASEVIČIENĖ

Liv Ullmann „Scanorama“

rekitorius bei generalinio direktoriaus pavaduotojas J. E. Holstas, „Scanoramajo“ rodyto filmo „Be jokios gédos“ režisierius iš Lenkijos Filipas Marczewskis ir austrių režisierius Umutas Dagas, festivalyje pristatęs filmą „Kuma“.

Sostinėje pasibaigusi „Scanorama“ keliauja po kitus Lietuvos miestus. Požiūrius keičiantys filmai Europos šalių kino forume „Scanorama“ lapkričio 15–25 d. Kau- ne, lapkričio 22–25 d. Klaipėdoje ir lapkričio 24–25 d. Šiauliuse.

PAGAL RENGĖJŲ INF.

Premjeros

Teatro „Lélė“ scenoje – „Nepažtamosios laiškas“

Lapkričio 29 d. 18.30 min. Vilniaus teatre „Lélė“ vienintelį kartą bus pristatomą VšĮ „Meno ekspansija“ organizuoto projekto – parafrazės balsui ir fortepijonui „Nepažtamosios laiškas“ spektaklis austrių literatūros klasiko Stefano Zweigo (1881–1942) novelės motyvais.

Parafrazė balsui ir fortepijonui „Nepažtamosios laiškas“ – drąsi ir

novatoriška Zweigo novelės interpretacija, nepretenduojanti į spektaklio statusą. Tai eksperimentinis teatrinis vyksmas, savitas meninis – laboratorinis bandymas. Kûrybinė komanda sąmoningai siekia nuvainikuti autorius aukštinamą meilės grožį, akcentuodama grožio sąvokos reliatyvumą, keldama esminius žmogaus atsakomybės, jausmų angažavimo, meilės ir savimeilės diferenčiavimo klausimus.

Idėjos autorė, režisierė ir aktoriė, VšĮ „Meno ekspansija“ projektų prodiuserė Eglė Tulevičiutė, jau anksčiau Lietuvos visuomenei sėkmėsai pristaicius scenines kompozicijas „Sudeginti negalima pasigailėti. Joanos Arkietės manifestas“ (G.B. Shaw pjesei „Šventoji Joanna“ bei G. Verdi operos „Žana d'Ark“ motyvais) ir „Post Scriptum“ (M. Delibeso romano „Penkios valandos su Mariju“ motyvais). Muziką sukûrė ir fortepijonu atlieka kompozitorė bei pianistė Lukrecija Petkutė. Scenografijos autorius Kris-tijonas Siparis.

Bilietai kaina – 20 Lt. Bilietai platinami www.bilietai.lt ir teatro „Lélė“ kasoje.

RENGĖJŲ INF.

Meno projektas

Rokas Dovydenas

PLĒVIAKOJIS VS LOHAN

Vaza skiriasi nuo plokščio paveikslėlio – norėdamas apžiūrėti turi ją pajudinti ar apeiti ratu, atsiranda laikas, tuo piešinys ant vazos primena animaciją. Sudėdamas daugybę pradėtų ir nebaigtų istorijų, pagrindinius, šalutinius veikėjus, paaiskinimus raštu ir dialogus, kiekvieną kartą gaunu vis kitą istoriją.

Kas: vienas laikraščio puslapis, skiriamas meno projektui. *Koks:* vaizdinis, tekstinis, fotografinis, kokybiškas, konceptualus. *Kam:* ieškantiems alternatyvų, kritiškiems, drąsiems.

Kur: „7 meno dienos“ – interneto portalas ir laikraštis.

Rašykite: 7md@takas.lt, temos laukė didžiosiomis raidėmis PROJEKTAS.

Molio istorija ir ateitis

ATKELTA IŠ 1 PSL.

rinių savitos prasmės pripildyti objektais. Asociatyvumas, savitas lyrismas ženklina svarbiausius 8-ojo dešimtmečio A. Šaltenienės, G. Švažienės, G. Keturakienės kūrinius. Devintasis dešimtmečis, atsiradus konceptualiai keramikai, sujungė anksčiau atskirias „taikomosios“ ir „dekoratyvinės“ dailės savykas. Nustota skirstyti keramiką pagal formalius kriterijus, svarbiausias tapo idėjinis lygmuo, atspindintis kūrėjo pasaulėvaidžį ir savitą jo požiūrį į gyvenimą. Parodoms, o ne buičiai skirta keramika virto atskiru žanru; intelektualūs kūrėjai – Rytas Jakimavičius, Dalia Laučkaitė-Jakimavičienė, Nora Blaževičiūtė, Jovita Laurušaitė – ėmė formuoti keramikos, kaip asociatyvaus, taktiliško, turtingo meno, sampratą. Keramika ištruko iš „taikomosios dekoratyvinės dailės“ užtvaro, gerokai per anksto, ir išplaukė į plačiuosius vandenius. XX a. pabaigoje – XXI a. pradžioje jau niekas keramikos nebesieja vien tik su glazūruota ir dekoruota vaza ar arbatinuku; lietuvių kūrėjai geba parodyti daugybę molio veidų ir daugybę konceptualaus mąstymo pavyzdžių. Viena iš ankstyviausių šio laikotarpio menininkų – grupė „Š. V.“, susikūrusi 1989 m.: Svajonė ir Paulius Stanikai bei Ona Grigaitė. Tuo metu šių autorių pasirinktas kelias atrodė labai radikalus. Jų instalacijose keramika buvo kaip išraiškos priemonė siekiant sukurti paveiklų erdinį kūrinį, dažniai pasakojant apie grožį ir šleikštulį, Erosą ir mirtį. Keramika pasirodė tinkama klasikos ir avangardo citatoms, „aukštojo meno“ ir kičo samplaikai.

XXI a. keramikai jau neberekiai pateisinti savo egzistencijos; molis, šamotas, glazūros – tiesiog medžia-

Povilas Abečiūnas. „Tikras grožis“. 2009 m.

gos ir komponentai, pasižymintys savo aiškiai išreikšta specifika ir reikalaujantys didelio amato išmanymo, tačiau jie savaime nebelemia kūrinio pobūdžio. Kitaip tariant, molis – tai žodžiai, iš kurių galima sudėlioti, ką tik nori: apsakyma, protokolą ar eileraštį. Ir dažnai šiai žodžiai prabylama labai drąsiai. Keramikai dabar gali didžiuotis ne tik jau minėtais menininkais, bet ir, pavyzdžiu, įdomiu postmodernaus mąstymo autoriumi – Auditorium Janušoniui. Tai vienas konceptualiausiai ir ironiškiausiai Lietuvos keramikų, kurio skulptūrinės kompozicijos originalios, šmaikščios ir paslaptingos. Be abejonių, šiuolaikinė keramika turi daugiau veidų,vardų ir kūrinių, pasakojančiu savas istorijas. Tai ir griežti, dizaine-

riškos prigimties, geometrizuoti objektai / indai, kuriuos kuria Rūta Šipalytė, jos keraminės instalacijos ar interpretacijos miesto tema; ir nepavargstančio eksperimentatorius, glazūrų „magistro“ Saulius Jankausko, šiuo metu vadovaujančio Keramikos katedrai, kūriniai „išrupūžėjusiais“, porētais, nelygiais raupuotais paviršiais, atskleidžiantys begalinę faktūrą ir glazūrų įvairovę ir visuomet – idėjos ir formas vientisumą. Rūta Pakarklytė, jau dešimt metų labai sekminė kurianti Norvegijoje, dirba aplinkos apsaugos, vartotojiškumo kritikos temomis ir iš atliekas priemonių objektų replikų konstruoja savitas itaigias kompozicijas. Archajiškas, dvelkiančias primityvia žemės ir ugnies magija,

apibendrintas ir monumentalias formas iš molio kuria Izraelyje gyvenanti autorė Vita Katavičiutė. Tai menininkai, kuriems molis, šamotas ar porcelianas – ir įkvėpimo šaltinis, ir medžiaga meno kūriniui ar utilitariam daiktui atsirasti, ir galimybė prisiliesti prie, ko gero, dviejų pačių archajiškių pradų – žemės ir ugnies, sukurti naują istoriją, kokios dar nebuvė. Molio istorija, pasakojančią ne tik apie unikalų autoriaus požiūrį į pasauly, bet ir apie miklius pirštus, gebančius lipdyti ir glazūruoti, apie daugybę valandų, praleistų eksperimentuojant, apie atradimo džiaugsmus ir nusivylimus. Molio istorijos – labai iškalbingos.

Apie visa tai kaip tik ir pasakoja VDA keramikos katedrai skirtas albumas „+1000 °C =“. Tūkstančio laipsnių temperatūra – kaip tik ta, kurioje ir dega keramikos darbai. Taigi knyga „karšta“ keletu atžvilgių: „žioruojantis“ jos viršelis atspindi leidinio naujumą – „karšta naujiena“ – ir jos aktualumą. Šis dvikalbis, lietuvių ir anglų kalbomis išleistas leidinys pristato profesionaliasios keramikos istoriją ir Keramikos katedroje šiuo metu vykstančius procesus. Ir vaizdžiai juos iliustruoja per pastaruosius dešimt metų sukurtų kursinių, bakalauro ir magistro darbų fotografijomis. Leidinys reprezentacinis ir informacinis, praplečiantis keramikos ribas ir pademonstruojantis, jog ši meno sritis gali būti ir instalaciinė, ir dekoratyvi, ir skulptūriška. Atrodo, ribų nebėra. Ar yra? Apie tai kaip tik ir kalbėjo lapkričio 16 d. vykusios konferencijos dalyviai; vienai, meno licenciatas Rokas Dovydėnas, šiuo metu galintis būti įvardintas vienu įdomiausiu lietuvių

keramiku, taip pavadinė savo pranešimą. Kas tos keramikos ribos, ar jos egzistuoja ir jei taip, tai kur?

Anot R. Dovydėno, „ribos dažniausiai atsiranda dėl mūsų pačių suvokimo“. Menininkas vaizdžiai iliustruoja keramikos ribas, pasitelkdamas du britų autorius. Pirmasis yra Anthony Gormley, jo projektą „Laukas“ sudarė 180 000 molinių figūrelių, kurias pagamino Kinijos valstiečiai. Ar tai keramika? Ir taip, ir ne. Pirmiausia tai – didžiulį įspūdį darantis meno kūriny, i kurį pažvelgės negalvoji nei apie medžiagą, nei apie technologijas. Keramika čia – priemonė, o ne tikslas. Kitas, priešingoje pusėje esanti riba, – Graysson Perry puodai; savamokslis autorius žiedžia puodus bei vazas, paversdamas jas turinio pertekėjimis. „Pottery is the new video“ – skelbia užrašas ant vienos jo vazos. Tačiau šių dviejų kraštutinumų vidury galėtų lokalizuoti dar viena sritis – keramikos dizainas, kurį Lietuvoje beveik nėra.

Todėl Estijos dailės universitetu profesoriaus Urmo Puhkano paskaita, užbaigusi konferenciją, pasirotė įt galvus, šmaikštus, įkvėpanties, o drauge pamokanties žvilgsnis į keramiką kaip į būdą netradiciškai mąstyti ir nauju galimių laboratoriją. Keramikos ateitis – ne vien tik tradicinė skulptūrinė keramika; ne tik erdvinių objektai be paskirties; tai būdas molii papasakoti istorijas ir suderinti formą su funkcija. Tai – mūsų kasdienybės dalis, galinti igyti daugybę pavidalu: nuo Roko Dovydėno plėviakoju iki porcelianinio arbato puodelio. Tieki menininkams, tiek vartotojams ir žiūrovams svarbu galvoje išnaikinti kliudančias suvokimo ribas.

Apropriacijų appropriacijos

Roko Dovydėno paroda „Plėviakojis vs Luhanas: begalybė epizodų“ galerijoje „Lietuvos aidas“

Laima Kreivytė

Šiemetinė „Documenta“ ir kitos didžiosios parodos akivaizdžiai pademonstravo, kad be dialogo su istorija šiuolaikinis menas tėra įsi-vaizduojamos galūnės protezas. Nepaisant pasirodžiusios kritikos kuratorių deklaruojamam intuityvizmui, dauguma recenzentų pri- pažino istorinius ir kultūrinius kontekstus (per)kuriančių darbų vertę, ypač šalia eksponuojant tikrus mu- ziejinius artefaktus – pradedant nuo tūkstantmečių skaičiuojančių moterų figūrelėlių, baigiant Lee Miller fotografijomis iš Hitlerio miegamojo. Šiuolaikinis menas bando nulipti nuo šizofreniškos dabarties adatos smaigilio, kai visa istorija susitraukia iki vienintelės akimirkos. Frederico Jamesono aprašytas postmodernizmas su užsikirtu-

Ekspozicijos fragmentas

AUTORES NUOTRAUKOS

sia amžinos dabarties plokštelių jau senokai yra ne gelbėjimosi ratas, bet akmuo po kaklu. Dėl pasauly apraizgusių stebėjimo technologi-

jų susitraukus erdvei (pasitelkę „Google“ galite pasidairyti po Australijoje gyvenančios bendramoksles kiemą), laikas tapo svarbiausiu

meninių tyrimų objektu. Ne tik trukmė, bet ir jos skaičiavimai, subjektivus suvokimas, istorinės ir kultūrinės nuorodos.

Toks kontekstas palankus aptarti Roko Dovydėno darbus, nes savi- to santykio su istorija paieškos yra vienas svarbiausios jo kūrybos bruožų. Kitas svarbus aspektas – gebėjimas jungti skirtinges medijas arba pakeisti jų prigimtį: formų kalbą išversti į laike besišenantį pasakojimą. Trečias, susijęs su pirmuoju, bet jam netapatus bruožas yra appropriacijos strategijos naudojimas. Galima prisiminti kad ir Čiurilonio bangą su inicialais ant vazos, šalia kurios stovėjo kita vaza su Lochneso ezero pabaisa. Bet dar įtaigiai šie bruožai atsiskleidžia „Lietuvos aido“ galerijoje veikiančioje Roko Dovydėno parodoje „Plėviakojis vs Luhanas: begalybė epizodų“.

Kokie tai herojai? Ogi Dovydė-

NUKELTA | 7 PSL.

Iliuziju meistras

Ray Bartkaus paroda „Tapybos pabaiga“ kaip viešujų ryšių projektas

Monika Krikštopaitytė

Apie menininką iš Niujorko ir jo atvykimą, būsimą parodą publikacijų įvairiausiuose leidiniuose (galbūt išskyrus kultūros) būta daug. Nei tikimai daug, todėl ir nesitiki, kad itin natūraliai jos ten atsirado. Nors kai taip trūksta naujų ekrano veikėjų, reaguojama į viską... Tačiau informacijos skaitytojas gavo nedaug, nes visi pokalbiai ar pranešimai atrodo tarsi numauti nuo to paties kurpalio. Skiriiasi tik kalbinės pavardės. I Ameriką išvyko prieš 22 metus, su tarybiniu pasu, kišenėje turėdamas nedaug dolelių, tada daug dirbo, susisieké su „New York Times“ meniniu redaktoriumi, taip prasidėjo jo, kaip iliustratoriaus, karjera, kad Niujorkas įvairus miestas, kuris jį stimuliuoja ir praturtina. Tada daugelis žurnalistų paklausia apie penkiasdešimties litų kupiūrą, kurią paše su Giedriumi Jonaičiu, o Bartkus atsako, kad pieš rūsyje, kai aplink važinėjo tankai ir nebuvu aišku, ar pinigas, kaip ir pati valstybė, gyvuos. Ir taip daug daug kartų. Ar tokio žymaus (anot anonso) menininko daugiau nėra ko paklausti? Kaip buvo nustatytas tas žymumas? Ar mūsų žurnalistai tokie tingūs? „Valgo“ tai, kas jiems paduota? Nors kai matai TV diktoriui tokiu pat entuziazmu trykštančius ir dvaro tvarte atradus kaukolę, ir pranešant apie Nacionalinių premijų įteikimus, gal ir toliau ramiai konstatuoti, kad Lietuvoje mėgina interpretuoti tik politika ir krepšinis.

Po oksimoroniškai skambančio uždarо atidarymo geltonajai spaudai buvo kur kas smagiau – patiekta daug vaizdų ir įvaizdžių: gražių moterų, nusipelniusių vyrų ir kultūros veikėjų šou, – neberekėjo mąstyti, kaip suraityti tą patį klaušimą iš, matyt, visiems bendro lapelio su svarbiausiais faktais. Teliko

Ekspozīcijos fragmentas

drėbtelė skambiu antraščiu: „Parodė Vilniuje atidares Ray Bartkus įrodė, kad menas gali sudominti mases – nuotraukų galerijoje kviesčiniai svečiai ir išskirtiniai paveikslai“ (*Delfi.lt*, 2012 m. lapkričio 8 d. 18:36). Jogaila Morkūnas prie paveikslø, Juozas Statkevičius su menininku ir t.t. Ar kas nors kur nors (raštu) kalbėjo apie meną? Kiek man žinoma, nelabai. Kam tai rūpi? Ar yra prasmės man tai daryt? Nežinau. Turbūt bet koks bandymas išterpti į šią reklaminę kampaniją nuskambės kaip siurkštus akibrokštas (juk taip preciziškai viskas padaryta), greičiausiai net būsiu įtarta provincialiu netolerantiškumu ir pavydu. Bet vis dėlto, jei kam nors būtų įdomu, ką galvoja bent vienas meno kritikas, pasinaudosiu proga.

Jei vienas iš kūrinių – „Gražuolė ir baidyklė“ (nors „Beauty and the beast“ būčiau vertusi „Gražuolę ir pabaisa“), kur dvi steriliros gražuolės pasiekė savo perlinę apatią, – nors kiek komentuoja viešumos imperatyvą iki ištūstėjimo kurti savęs regimybę, galbūt parodos turinys su jos triukšminga preliudija (anotacija buvo tikras botagas la-vintoms argumentuoti smegenims) turi sveikos įtampos. Tikiuos, kad

Parodoje buvo pademonstruota daug meistriškumo, bet pasigedau minčių rišlumo. Labai daug būtojo kartinio: daugybę karty eksploatuota tapybos mirtis, lyg ir užuominą į Josepho Kosutho kėdę („Dury“), spekulatyvios kalbos apie senąją tapybą, kičo estetika, neaišku kam skirti nepadorūs gestai, fragmentacija ir vienatvė. Daug nuorodų į dailės istoriją, bet nėra apčiuopiamo turinio. Galbūt „spaudimą“, kuriame mygiama, kad menininkas „žymus“, o darbai „beprecedentiniai“, vertėjo iškeisti į talentingo meno kritiko gebėjimus, kad sugromuliuotų visa tai, kas dabar tvyro kaip didelis ir neaiškus objektas?

Nes konceptualizuoti tarsi yra ką. Pavyzdžiui, tai, kad visi darbai pri-bloškia tuštuma. Lyg Larso von Tiero „Melancholijoje“ – viskas re-klamiskai „išlažyta“, racionalizuo-ta, dirbtina ir šalta. Po kiekvienos detalės kontrole, manau, slypi ne-artikuliuota mirties baimė. Plati au-ditorija, ko gero, pasitenkino efek-tais ir kraštininiu suvokimu, kad „aš taip nesugebėčiau“. Tačiau meno sferos lygmenyje reikėtų ieškoti idėjos, poveikio – kas iš viso to iš-plaukia.

vyzdžiui, Velasquezo. Tačiau jie yra labai keisti savo hiperrealumu. Tokiu realumu, kuris paverčia aplinką blyškoka. O dar tas išdidinimas... Mastelio pakeitimas psichikai padeda pripažinti, kad tai netikras vaizdas, kaip kad nespalvota reprodukcija padeda aiškiu apsibréžti, kad tikrasis reginys labai skiriasi nuo kopijos. Kitaip tariant, menininkas rodo savo pranašumą, kad jis gali būti realesnis už tikrovę, tik jam dar kartą tenka atsidusti, kad tai „tik paveikslas“. Percituosiu „Dailėje ir iliuzijoje“ Ernsto Gombricho cituojamą Lucieną Freudą: „Kuriant dailės darbą niekada neateina visiškos laimės akimirka. Kūrybinį aktą lydi viltis ją patirti, tačiau artėjant darbo pabaigai ji visiškai silpsta. Būtent tuomet dailininkas suvokia tapą tik paveikslą. Iki tol jis vis dar drįsta tikėtis, kad atvaizdas ims ir atgis.“ Cia vėl tapymą ar piešimą „lyg gyvą“ galima suvokti kaip derybas su mirtimi ar marumu. Galiausiai mirties tema akivaizdžiausia R. Bartkaus kūrinyje „Pusiausvyra“ (2012), kur jis „paguldo“ save nuogą ant baltos drobulės, o kūno padėtis ir aliuminio konstrukcija įtikina, kad tai, ko gero, morgo situacija. Vaizdas lengvai išsivercia į tekstą: „Aš esu mirtingas“ arba

Tai gana manieringas autoportretas. Pirmiausiai dėl rakursų – matome jų du – viršugalvį ir padus (su kūno perspektyva). Autoportreto istorijoje vaizduoti save mirštantį ar mirusį – ne naujiena. Ypač daug menininkų yra paskolinę savo bruožus pamėlusiai Holoferno galvai, Caravaggio itin mėgo tokius vaidmenis. Todėl galbūt verčiau kalbėti ne apie tapybos mirtį, o apie mirti tapyboje ir apskritai mene.

Mano supratimu, menininkas nuolat daro tą pačią klaidą – vis mėgina akcentuoti savo meistriškumą. Jo įrodinėti tarsi nebereikia. Manau, reikštū mesti jėgas į priesingą pusę – ieškoti ko nors už technikos.

Man labiausiai įsiminė 2007 m. piešinių serija iš ankstesnių parodų pavadinti „Atsilikimai“ („Accidents“), kur Bartkus savo magiška fotografine ranka perpiešia maisito dėmes. Tuomet į jo kraštutinį racionalumą įsliuogia atsitiktinumas, klaida, kurios taip aiškiai trūksta šioje parodoje. O tas viešųjų ryšių klyksmas Niujorke gal būtų ir per tylus, bet Lietuvos pelkėje rėžė ausi.

Paroda veikia iki gruodžio 1 d.
VDA ekspozicijų salės „Titanikas“
(Maironio g. 3, Vilnius).
Dirba antradienį–šeštadienį 12–18 val.

ATKELTA IŠ 6 PSL.

no sukurtos ir pasisavintos būtybės. Pasak autoriaus, Luohanas – nušvitęs vienuolis, o Plėviakojis – Lietuvos pelkių veikėjas. Gal koks (nenu)teisiamas politikas, bet nebūtina taip sudabartinti. Juo labiau kad Dovydėnui rūpi ne šiandienės dramos (gal ir rūpi, bet ne šiuose kūriniuose), o mitologinė gėrio ir blogio kova. Gal net labiau – tos kovos neišvengiamybė ir amžinas pasikartojimas, spirale grįžtant į konflikto situaciją vis kitoje vietoje. Sie personažai, įgavę rytietiškų ir ateiviskų bruožų (spėju, kad tarp vazų besimėtančios mažagalvės kaukolytės įrodo dangišką pelkių gyventojų kilmę), eina nuo vieno indo į kitą, įsisuka ir išsisuka, gasdindami vienas kitą giltinėmis ir griauciai. Žiūréti į juos įdomu, ypač kai žvilgsnis nefokusuojamas į atskiras vazas, o aprépiama skir-

tingas istorijas vyniojanti visuma. Rokas Dovydėnas kuria keramiką kaip filmą. Keičiasi tik skliaudos būdas. Vietoj juostos ar skaitmeninių signalų projekcijos ekrane matome daugybę trumpų siužetų, kurie sukasi galerijos erdvėje. Ne tiesioginė prasme – nors kyla minčis ir apie besisukančius pjedestalus. Vazą Dovydėnas suvokia kaip informacijos ritinį (arba ritę), kurio turinį supranti ne iš karto, o eidamas aplink. Apžiūrejimas įveda laiko dimensiją, animuoja ant vazų nutapytus fantastinius personažus. Taigi mes matome ne plokštumoje kuriamą 3D iliuziją, o trimatėse formose išrašytus polifoninio filmo epi-zodus. Pagal stilistiką ir personažus tai būtų kažkas tarp „Žvaigždžių karų“ ir „Nužudyti Bilą“. Štai kas gimusia Biblijai susijungus su bulvariniu skaitaliu ir kinų legendomis.

Bet čia tik išorė, kuri keramikoje dažnai tampa tiesiog dekoru. O pa-viršiaus dekoravimo būdų gali būti kokių tik nori, taip pat ir siužetiš-

kų. Dabar sovietmečio tapybą imitavusios vazos irgi gali atrodyti kaip konceptualus pranešimas – bet tai būtų tyrietojo primesta interpretacija. Dovydėnas nedekoruoją, o (re)konceptualizuoją appropriaciją. Paprasčiau tariant – atskleidžia, kad kultūrinį formų ir stilių vagystės, plagiatai ir kopijos egzistavo visa- da. Menininkas inspiracijų semiasi iš keramikos istorijos. Iki atsirandant europietiškam porcelianui XVI–XVII a. Europos meistrų imitavo kinišką keramiką. Kiniškas porcelianas buvo labai brangus, o europietiški padirbiniai – pigūs (idomus posūkis, žiūrint iš XXI a. pigių *Made in China* dirbinių perspektyvos). Taigi Dovydėnas imituoja ne Mingų dinastijos porcelianą, kuriam charakteringas mėlyno piešinio ir balto fono derinys, o euro- pietiškas kopijas. Tai irgi keramikos

apropiacijos komentaru. Tai nėra tik kelių šimtmečių senumo vagystės pakartojimas ir net ne vagies apiplėšimas. Tai „žemojo“ (kopijos) pakylėjimas į „aukštajo“ (originalaus rankų darbo) rangą, nėatsisakant „žemosios“, masinės kultūros atributikos. Iš tiesų gaila, kad „Lietuvos dailės: 10 metų“ parodoje šalia Mindaugo Navako iškiniiškų masinės gamybos vazonų sulipdytų kolonų nestovėjo Dovydėno kinų keramikos apropiacijos. Toks darinys, kaip kultūrų perklojimų pozityvas ir negatyvas, šiandienos meninį gestą reprodukuotų begalinėje perspektyvoje – kaip du sudėti veidrodžiai. O „Apropiacijų“ skyrelis įgautų didesnį kultūrinį svorį.

Rokas Dovydėnas nėra keramikas tradicinė prasme. Jis yra sukūrės išdomių fotografijų, animacinių filmų, suorganizavęs parodą. 1999 m., projekto troleibusuose „Identifikacija“ metu, jis surengė ekskursiją po senajį sovietmečio Vilnių, pa-

kvetęs troleibuso keleivius pasižvalgyti po miestą su gide. Vėliau jo kosminiai (tematikos požiūriu) užmojai įdomiai koreliavo su Jono Valatkevičiaus tekstais. Kiekviena nauja Dovydėno paroda tampa pretekstu iš naujo permąstyti tiek menines, tiek teorines suvokimo schemas. „Jis sąmoningai ištrina ribą tarp taikomojo, „dekoratyvaus“ ir „vaizduojamojo“ menų, „tradicinio“ ir „šiuolaikinio“ meno sampratų, tarsi parodydamas, kokios paslankios yra šių ribų konvencijos“, – parodos anotacijoje rašo Kęstutis Šapoka. Šiandienos meno lauke tai ypač aktualu.

LAIMA KREIVYT

Paroda „Plėviakojis vs Luohanas:
begalybė epizodų“ veikia
iki lapkričio 24 d.
„Lietuvos aido“ galerija
(Trakų g. 13, Vilnius)
Dirba antradienį–penktadienį 12–18 val.,
šeštadienį 12–16 val.

Iš meilės gražiam gestui

Kino kritiko dienoraščiai

Živilė Pipinytė

Liv Ullmann viešnagė Lietuvoje gražiai vainikavo šiometę „Scanoramą“. Susitikimai su norvegų aktore ir režisiere buvo skirti ne tik kinui, jo gerbėjams ir žiniasklaidai. Aktyvi visuomenės veikėja ir UNICEF ambasadorė Ullmann skaitė paskaitą apie žmogaus teises ir laisves. Nedidelis, bet svarbus kino forumo akcentas. Taip „Scanorama“ tėsiai jau anksčiau pradėtą darbą – diegti kitokius standartus. Tas darbas akivaizdus ypač palyginus tame pačiame multiplekse vykstančius didžiuosius festivalius. „Scanorama“ programa konceptualū, intensyvū, bet neperkrauta, skirtymas į programas atitinkia filmų esmę, svarbu ir tai, kad filmų nėra per daug. Pukiai išleistas katalogas išvengė banalybių. Be to, „Scanorama“ filmų neužgožia įvairūs pigūs lydintys renginiai ir renginukai, nors susitikimai su filmų autoriais galėtu trukti ir ilgiau. Pernelyg išsiplėtusi „Kino pavasario“ programa kartais atrodo neadekvatiai, juk festivalis skirtas dirbantiems žmonėms, o ne iš viso pasaulio į Vilnių susirinkusiems profesionalams. Dar vienas, gal ir ne esminis, bet svarbus skirtumas – „Scanorama“ peržiūras gali susiplanuoti taip, kad nebūtų valandinių „skylių“ tarp filmų. Tai rodo, kad rengėjai galvoja apie savo žiūrovų laiką. Tiesa, ne visada: „Naujojo Baltijos kino“ taip ir nepasižiūrėjau – visos trys programos rodytos tik po vieną kartą ir ne pačiu patogiausiu laiku. Manau, pakartoti jas kad ir „Skalvijoje“ būtų buvę naudinga visiems.

Tačiau gero kino buvo su kaupu.

„Šventieji motorai“

Man didžiausias šios „Scanorama“ išpūdis – Leos Caraxo „Šventieji motorai“ – neįtikėtinas, jaudinantis ir liūdnas filmas. Pagrindinis jo herojas – ponas Oskaras, kurį suvaidino daugumos Caraxo filmų režisierius alter ego Denis Lavant'as. Filme rodoma viena Oskaro diena, devyni susitikimai ir suralistiška pertrauka.

Filmo pradžia taip pat siurrealistiška. Pižamą vilkintis vyras atsibunda savo miegamajame, už kuriuo sienos – kino teatras. Vyras, kurį suvaidino pats Caraxas, atidaro duris ir atsiduria kino salėje. Sečiavimoje, neprimenančioje nykių multipleksu. Bet joje susidėję, regis, tik manekenai. Neatsitiktinai Caraxas į filmą nuolat įterpia kino pradžios, XIX a. pabaigos, kadrus – nuo vyrų judesio fazes. Dabar kinas jau persikelė į kasdienybę, jis tapo nuolat, kiekvieną akimirka vykstančiu reginiu. Filmo herojus Oskaras ir yra jo dalis. Ryte atsišedęs į ilgą baltą prasmatnų automobili, kurį vairuoja Kim Novak „Svajilio“ herojė šukuosena pasisavinusi mīsingingoji Selina, Oskaras nuolat persikūnija į įvairius personažus. I

seną rumunę, kauliančią išmaldos gatvę, į kažkokio tūkstantis pirmojo „Avataro“ modeli – aplipdytas jutikliais Oskaras tampa vienos iš uodeguotų besimylincių kosmoso pabaisų prototipu, samdomu žudiku, žudančiu savo antrininką, rūpestingu, bet negailestingu tėvu (šejoje scenoje Lavant'as vaidina kartu su Caraxo dukrele – Nastia Golubeva Carax), mirštančiu seniū, ponu Šudu, vagiančiu iš Paryžiaus kapinių gražuočę Evą Mendes, ir galų gale visas jos išpūdingas formas paslepiantį po rytytisku hidžabu.... Visų tų persikūnijimų fondas – Paryžius, filmui vykstant vis labiau grimziantis į nakties tamsą.

Filmas nuolat keičiasi iš žiūrint. Iš pradžių pagalvojau, kad „Šventieji motorai“ – Caraxo įrodymas, kad jis gali kurti įvairių žanrų ir stilių kiną, tik nemato tam jokios prasmės. Kinas išsisémė, todėl kiekvienas naujas pono Oskaro persikūnimas neišvengiamai tampa numanomas, priartėja prie autoparodijos ribos. Tačiau ta nesibaigiant persikūnijimų seka palaiptiniu ima atskleisti ir kitas prasmes. Taip, kino salėje sėdi manekenai, bet juk ir gyven-

mas tapo tik reginiu. Kameros yra visur, bet jos nematomos. Lygiai tokia pat nematoma, neapčiuopiamai ir riba tarp kino ir gyvenimo. Viskas, kas vyksta, bematant tampa kinu. Kinas kiaurai persmelkė tikrovę. Išnyko autentiški gestai, žodžiai, mintys. Apie tai – bene svarbiausias filmo dialogas, kai automobilije pasirodo Michelio Piccoli suvaidintas pagyvenęs vyriškis (produiseris, režisierius ar Dievas?), kuris bando paaiškinti Oskarui, kad šis išsisémė, tapo nuspėjamas ir neįdomus. Šis jam atkerta, kad kameros pasidarė tokios mažos, kad jų niekas nepastebi. Ir tada nuskamba frazė: „Pour la beauté du geste“ („Vardan gražaus gesto“). Matyt, joje ir glūdi filmo esmė. Tame vi suotiniamoje reginyje, kuriuo tapo gyvenimas, o kino salėje sėdi manekenai, išnyksta gražaus gesto prasmė ir vertė. Juk senasis kinas atskleidė ir iškėlė žmogiškų, iš pirmo žvilgsnio nepastebimų gestų grožį. Dabar net kapinėse ant antkapių iškalta tas pats: „Aplan-kite mano tinklelapį!“

Ekscentriškas ponas Oskaras dar kartą įrodo, kad nebéra vienos tapatybės, kickvieną gali nusimti ar užsidėti lyg kaukę ir pabaigoje grįžti į namus, pas žmoną ir vaikus, kuriuos prieš tai matei tik paslaugiosios Selinos parūpintuose dokumentuose. Nes grįžti iš esmės nebéra kur. Apie tai – ir viena svarbiausia filmo scenų, kai kadaise buvusioje vartojimo ir prabangos šventovėje, parduotuvėje „Samaritaine“, Oskaras susitinka su kita aktore – buvusia mylimaja. Kylie Minoque herojė netrukus suvaidins savo stiuardesės savižudybę, bet iki tol jie abu kartu

prisimins savo meilę. Prisiminimai nostalgiški, todėl ekraną užlies daina. Ji skambės tarp dulkių, sulaužytų manekenų ir terasoje, iš kurios atsiveria vaizdas į Pont Neuf tiltą...

Caraxas, žinoma, sarkastiškas. Bet už jo ironijos slypi skausmas, nes „Šventieji motorai“ – tai Caraxo atsiuveikinimas su kinu, kuriam buvo svarbūs gražūs gestai, jo requiem kinui ir pernai išėjusiai Katerinai Golubevai, kuriai ir skirtas filmas.

„Šventieji motorai“ pasirodė po trilykos metų pertraukos – prieš tai pilno metražo filmą Caraxas sukūrė 1999-aisiais. Tai buvo „Pola X“, kuriamo pagrindinius vaidmenis kūrė Katerina Golubeva, Guillame'as Depardieu ir Šarūnas Bartas. Tada atrodė, kad Caraxui kinas tapo nebegyva išnara, kad personažai beprasmiskai blaškos ir net režisieriui tai nebeįdomu. Bet „Šventieji motorai“ – atvirkščiai: jie pribloškia neįtikėtinai įtaiga, sklinančia kad ir iš beprotiškos filmo pertraukos, kai nuolat judėdamas bažnyčios viduje Oskaras groja akordeonu, o jam iš paskos sekā būrys tokį pat desperatiškų akordeonistų. Oskaras – kino dvasia. Finale jis sugrižta į savo svetimus namus, pas svetimą savo šeimą, už kadro skambant dainai „Revivre“. Jos žodžiai nuolat primena apie troškimą dar kartą išgyventi tą patį. Ilgas Baltas automobilis sugrižta į garažą. Prieš užmigdamas kartu su kitais jis aptaria savo toli gražu nerožines perspektyvas. Caraxas, regis, neabejoja, kad kinas tapo gražiu prisiminimų kapinėmis, bet, perfrazuojant Pasolinį, dar apie tai nežino.

Kino juosta – kinematografo esmė

Miguelis Gomesas apie „Tabu“

Šiandien kino teatruse pradėmas rodyti portugalų kritiko ir režisieriaus Miguelio Gomeso „Tabu“ – iš tų filmų, apie kuriuos daug kalbama ir rašoma. Gomesas (g. 1972) studijavo kiną Lisabonoje ir dirbo kritiku 1996–2000 metais. Nuo 1999-ųjų kuria filmus, trumpo metražo Gomeso filmai pelnė ne vieno tarptautinio kino festivalio apdovanojimus. Neįprastos kino kalbos filmas „Tabu“ šiemet apdovanotas Tarptautiniam Berlyno kino festivalyje. Berlyne su „Tabu“ autoriumi ir kalbėjosi rusų kritikas Antonas Dolinas. Pateikiame žurnale „Iškustvo kino“ išspausdintą jų pokalbio fragmentus.

Ar „Tabu“ papasakotos istorijos šaknys kaip nors susijusios su Jumis, Jūsų šeima ar prisiminimais?

Tik iš dalies. Mūsų šeimoje buvo tetulė, kuri pasitarnavo vienos iš pagrindinių filmo herojų Pilar por-

tretui. Ji taip pat nuoširdžiai tikėjo galinti įnešti šiek tiek tvarkos į ši chaotišką pasaulį.... Tai iš principo nevykdomas uždavinys, dabar jis ypač komiškas. Ji man papasakojo apie tai, kaip kadaise jos kaimynė buvo senutė, nekentusi savo juodaodės tarnaitės. Ši pagyvenusi drama buvo išsitikinusi, kad tarnaitė kiša nosi ne į savo reikalus, užsiima vudu ir svajoja nuvaryti ją į kapus. Apskritai, ji tokia pat įtarī septyniasdešimtmetė – aštuoniasdešimtmetė senė, kaip ir kita „Tabu“ herojė Aurora. Išgirdės šį pasakojimą, iškart supratau, kad tai įdomaus scenarijaus pagrindas. Tiesa, dar tada pasakiau sau, kad spalvas reikėtų prislopinti, apsiciti be grotesko, padaryti personažus kuo realistūkesnius. Visa kita, kas yra filme, – grynas prasimanimas. Pavyzdžiu, anksčiau Afrikoje aš nickad nebuvalau, pirmą kartą ten nulykau filmuoti „Tabu“. Aš kaip tik

ir norėjau supriehinti dvi visiškai paprastas moteris su neįtikėtinu romantišku pasauliu, pažįstamuums tik iš literatūros ir kino. Pasauliu, kurį galima rasti tik toli nuo Lisabonos, pavyzdžiu, Mozambike.

„Tabu“ – tai Friedricho Wilhelmo Murnau filmas, skyrių pavadinimus taip pat iš jo pasiskolinote, o Auros vardas juk nukreipia link Murnau „Auroro“, tiesa?

Maža to – būtent taip ir norėjau pavadinti filmą: „Aurora“. Būtų buvę idealū! Bet mane aplenkė tas rumunas Cristi Puiu, jo „Aurora“ pasirodė jau pernai.... „Velnias, – pasakiau sau, – teks suktis.“ Todėl panaudojau paskutinio Murnau filmo pavadinimą, kartu Tabu pavadinęs ir kalną, kurio papédėje rutuliojasi mano filmo veiksmas. Iš tikrujų tokio kalno Afrikoje nėra. Tačiau negalėčiau pasakyti, kad stengiausi kopijuoti Murnau. Jis

net ne pats mēgstamiausias mano režisierius, ne menkiau vertinu ir didžiuosius amerikiečius – tokius kaip Hawksas ar Minnelli, tuos, kurie nesistengė sekti realizmo kanonais, bet išradinėjo nuosavą estetiką, savas taisykles.

Kas privertė Jus 2011 metais filmuoti nespalvotą ir iš dalies nebylų filmą?

Norėjau priartėti prie nebylaus kino estetikos, bet apsieiti be pastišo ir neapsimesti, kad gatvėje iki šiol 3-asis dešimtmetis. Mane, kaip ir Murnau, dominuoja galimybė kamera jamžinti kažką, kas jau nyksta. Nykstančią „natūrą“. Viena iš mano herojų filme miršta, o likęs gyvas draugas jos liūdi. Aš rodau kolonijinę visuomenę, kuri išnyko nepalikusi pėdsakų, lygiai taip pat mirė, ištirpo nebylus kinas. Be to, ir nespalvota juosta tokia pat praeities atgyvena, norėjau dar prieš visai išnykstant su ja padirbėti. Juk

žinote, kad „Kodak“ paskelbė apie bankrotą ir kad liaujasi gaminti nespalvotą juostą. Tai – epochos pabaiga, man svarbi riba. Juosta – pati kinematografo esmė, ir jis išnyksta visam laikui. Stengiausi pasinerti į tą išnykimo procesą, užfiksuoti ji. Formaliai pirmoji mano filmo dalis, atvirkščiai nei į tolimalą praeitį nukelta antroji, vyksta mūsų die-nomis, bet aš sąmoningai veiksmo laiku pasirinkau paskutinę 2010 metų savaitę. Tai paskutinės dienos prieš Portugalijai pajuntant ekonominę krizę, taigi, net pasakodamas apie 2010-ųjų gruodį, filmai mavaus istorinį kiną.

„Tabu“ Afrika – ne tik nespalvotas pasaulis, tai ir juodųjų bei baltojių pasaulis. Utopinė visata, kurioje spalvos nesusimaišo – tai tikrai prarastas rojus.

NUKELTA | 9 PSL.

Ciklopai ir Odisėjai

Krësle prie televizoriaus

Išvertus „Nemo“ iš lotynų kalbos, būtų „Niekas“. Taip Odisėjas prisistatė Ciklopui. Nesus Odisėjas, net tas iš garlaivių kontoros, apie kurį eilérastyje rašė Nikolajus Gumiščius, bet naujose kompanijose dažniausiai sakau, kad esu filologas. Tai tas pats kaip ir „Niekas“. Kas dabar susidomės pagyvenusiu filologu? Kas jo klausinės apie naujus filmus, prašys paaiškinti, kodel lietuvių kinas toks blogas, ir kodel nepatiko tokis nuostabūs filmas, kur Ingeborga Dapkūnaitė ir vėl vaidina elitinę prostitutę? Niekas. Jei norite ramaiai praleisti vakarą su nepažystamasais, į juos išsižūrėti, – tai geriausias būdas.

Belgų režisierius Jaco van Dormaelio filmo „Ponas Niekas“ (LRT Kultūra, 28 d. 22.55) herojus atsianda neigaliu senuku Nemo (Jared Leto). Jis – paskutinis mirtinagasis pasaulyje. Visi jau seniai nemirtingi, todėl su malonumu stebi televizijos šou, kurio herojus – iš proto besikraustantis senis. Gyvenimo pabaigoje pas Nemo ateis žurnalistas ir senis papasakos jam net kelias savo gyvenimo istorijas.

Žmogaus gyvenimas susideda iš to, ką jis pasirinko. Bet prisimindami gyvenimą dažnai prisimenaime ne tik tai, kas atsitiko, išvyko, buvo, bet ir tai, kas galėjo atsitikti. Van Dormaelis suteikia savo herojui galimybę išvengti iškart: jis išėdo į traukinį su mama ir liko perone su tėvu, vedė tris moteris ir kiekviena jam buvo vienintelė, turėjo namą su baseinu ir buvo benamis. Nemo patyrė išvadą, pasirinko išvadą. Režisierius tarsi sako, kad gyvenimas yra neišsemiamas ir iki galo nepažintas, net jei jį pragyvenai-

pats. Bet mes žinome tik tai, ką patyreime patys. Visa kita yra fikcija.

Žinoma, „Ponas Niekas“ kai kam primins ir Jeaną Baudrillardą. Jis teigė, kad su pracitimis mus jungia tik svetimi pasakojimai. Praeitis yra prieinama tik knygų, filmų, pasakojimų forma. Istoriją mums jau interpretavo kažkas kitas. Todėl ir patys pradedame ją interpretuoti. Tas pats atsitinka ir gyvenime. Kuo toliau išykis, tuo mažiau pasitikime savo prisiminimais. Faktai lyg ir nebetenka prasmės, svarbu, ar pasielgėme teisingai. Etika, vertinimas tampa svarbesnis.

Sutinku, kad van Dormaelis neatrado nieko naujo: panašūs apmastymai jau skambėjo Alejandro Amenabar, Michelio Gondry, Julio Medemo filmuose. Baudrillardą dabar skaito visi. Bet „Ponas Niekas“ gali priversti susimastyti apie save. Šių dienų kinas tam ryžtasi vis rečiau.

Neilas La Butas – iš tų režisierų, kurie vadinami provokatoriais, kartais jam kliūva ir daugiau. Manau, kad po 2008 m. trilerio „Nepagedaujančios kaimynas“ (LNU, 27 d. 22.35) jis sulaukė kaltinimų politiniu nckorektiškumu ar net rasizmu. Filmo pradžioje jauna kaula atsikrausto į savo svajonių namus Los Andželo priemiestyje. Kvartalas griežtai saugomas, čia ramu, šviečia Saulė ir gyvena malonūs kaimynai. Tačiau nuo pat pirmų akių mirkų jaunavedžius – baltaodį vyra – ir juodaodę žmoną – akylai sekā kaimynas – juodaodis policininkas (Samuel L. Jackson). Jam nepatinėti mišrios santuokos. Paskui prasidėja nemalonumai. Regis, polinininkas pamažu kraustosi iš proto,

o įtampa vis auga. Kaip jauna kultūringa pora gali pasipričinti poliecininkui?

Filmo supratimui gali pasitarauti užuominai, slypinti originaliai pavadinime „Lakeview Terrace“: „Lakeview“ – ta vieta, kur 1991 m. baltieji policininkai žauriai sumušė juodaodį Rodney Kingą. Videojuoste užfiksotas ir per televiziją parodytos muštinės tapo galingų rasinių neramumų pradžia.

Kitoks Los Andželo policininkas – Davido Ayerio 2008 m. filmo „Nekties klajūnai“ (LNU, 28 d. 22.35) herojus veteranas Tomas. Anksčiau jis gyveno savo pasaulyje, nesukamas galvos, kas už jo ribų. Bet po žmonos mirties tą pasauly užplūsta neviltis ir tuštuma. Kovotu už save ir prieš pasauly, kurio dalimi taip ilgai jautėsi, Tomą paskatinis kaltinimai žmogžudyste. Tarp filmo scenarijaus autorų – vienas geriausiu šių dienų amerikiečių detektivų rašytojų Jamesas Ellroy'us, o pagrindiniai vaidmenis sukūrė Keanu Reevesas, Forestas Whitakeris ir Hugh Laurie, geriau žinomas kaip daktaras Hausas.

Pernyksčiame Gary McKendry filme „Profesionalai“ (TV3, 25 d. 21.10) vaidina Jasonas Stathamas, Clive'as Owenas ir Robertas De Niros. Pagrindiniai filmo herojai priklauso samdomų žudikų elitu. Jie lyg tarptautinės žvaigždės. Vienas iš jų sužino, kad arabų šeicho įkaitu tapo jo kolega, ir padarys išvadą, kad jis išlaisvintų.

Samdomi žudikai vis dažnai tampa pagrindiniai filmų personažai. Jei išskirti taip ir toliau klostysis, jie aplenkis net vampyrus, kurii populiarumas kine neslūgsta

„Ponas Niekas“

jau beveik šimtą metų. Ta proga galime prisiminti, kaip sandomas žudikas kine atrodė 1995-aisiais: Wallace'o Wolodarsky filme „Šaltakraujis“ (LNU, šiąnakt, 23 d. 00.55) Jasonas Priestley vaidina personažą, kurį mafijos bosas nusprendė paaukštinti ir paskirti žudiku. Kozmo turi sažinę ir mylimą merginą, bet parašyti pareiškimą, kad išeina iš darbo, jis taip pat negali. Situacija siek tiek primena lietuvių socialdemokratų, bet juk visada reikia rinktis, su kuo draugauti ir prieš ką.

Robo Reinero 1995 m. komedija „Amerikos prezidentas“ (LNU, 25 d. 11.45) – tikrai ne apie politiką. Ji apie vienišą vidutinio amžiaus vyrišką (Michael Douglas), kuris norėtu susipažinti su protinė ir maloniai moterimi. Ponas Endriu Šepperdas yra našlys. Ir kartu JAV prezidentas...

Jei manote, kad tik lietuvių filmuose šlovina sveto lygintojus, pasiūrėkite brazilo Joao Danielio Tikhomiroffo filmą „Vabalas“ (TV3, 25 d. 23.25). Tai biografinis pasa-

baigus filmuoti, visi gertų „oficialų gérinę“. „Tabu“ atveju tai buvo džinas su toniku. Antra, aš pareikalau, kad vyriškoji filmavimo grupės dalis užsiaugintų ūsus. Visi iki vieno. Tai ne ritualas, bet privaloma darbo sąlyga: mes filmavome toje Mozambiko dalyje, kur beveik nėra baltųjų, ir kiekvieno reikėjo masuotai. O išsivaizduoti baltajį 7-ojo dešimtmecio Afrikoje be ūsų neįmanoma. Jei kalbėsime apie taisykles, kurios susijusios su tuo, kad filmas gimsta jau montażinėje, jas užduodu ne aš – jas užduoda ir jų reikalauja filmas, o aš tik paklūstu. Filmas pats tau kažką pasiūlo, o tu imi... arba atsisakai.

Kas Jums yra tabu sąvoka? Ar turite asmeniškų kūrybinių tabų?

Negalima pažacioti įstatymų, kuriuos priima patys filmas. Negali atsispirti nuo abstrakcijos, juk svarbiausia – noras nufilmuoti kažką konkretaus, aiškaus. Filmas turi būti organiškas, gyvas. Ir tai svarbiausia už išvadą.

O kaip tema, siužetas? Ar turite aiškias taisykles?

Stengiuosi filmuoti apie tai, kas įdomu man pačiam. Laimė, man

ATKELTA IS 8 PSL.

Be abejo, tame nemažai ironijos. Kai pasirodo „Rojumi“ pramintas tigras, mes matome, kaip laiminga ir jauna Aurora išbėga iš namų, nepastebdama juodaodės tarnaitės, kuri šluoja grindis. Tai rojus, bet ne visiems jo gyventojams. Priešingai, tarp tų, kurie gyvena rojuje, ir tų, kurie juos aptarnauja, yra kritinė distancija, vadinas, rojus bus nebeilgai. Baltieji atsiduoda debiliškiems džiaugsmams – lenktyniauja, maudosi baseine, dulkinasi su sveitimis ir dar nėščiomis žmonomis... Jie nepastebi, kad jų laimė – griaunanti, kad jų išsivaizdavimai apie romantiką siek tiek neadekvatu. Tai – ne tikra meilės istorija, bet istorija meilės, apie kurią svajoja kinematografas. Svajonė apie idealų kolonijinį gyvenimą 7-ajame dešimtmetyje, kai, beje, ir kolonijų pasaulyje jau beveik neliko. Bet Portugalija vis dar buvo pilna iluzijų, kad senajį pasaulį galima išsaugoti visam laikui. Tačiau juk akiavaizdu, kad tas pasaulis supuvo, jeigu jis žlugo ir išnyko.

Ir greitos pabaigos ženklas – me-

„Tabu“

Iancholiškas krokodilas Dandis.

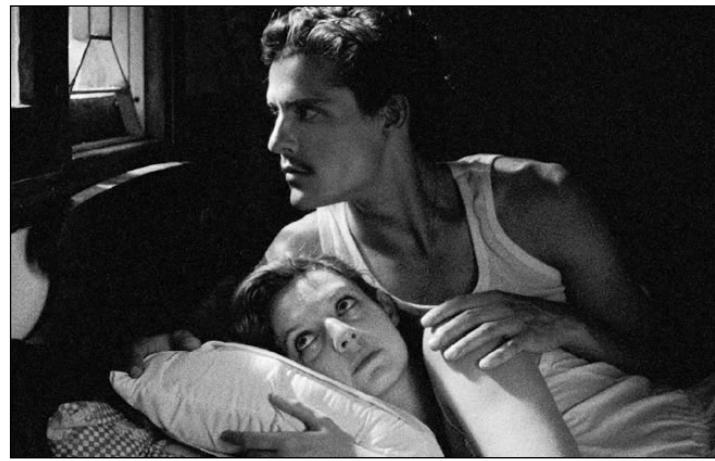
Taip, čia nesunku ižvelgti groteską, bet jei mano filmas iš dalies yra ir šaržas, tai tik draugiškas. Filmo visatoje visi jausmai, kuriuos jaučia personažai, visiškai nuoširdūs. Šiuo švelnumu išnykstantiems daiktams, šia graudžia melancholią gali pasidalinti ir žiūrovai, jei tik to pageidau. Juk jau filmo forma rodo, kad pagrindinė jo medžiaga – atmintis. Ir individuali, ir kolektyvinė.

Jūs kalbėjote apie senojo kino režisierius, kaskart išradinėjusius taisykles iš naujo. Bet juk tai ir Jūsų strategija: filmai „Veidas, kurio tu nusipelnei“ ir „Mūsų mylimas rugpjūčio mėnuo“ nepanašūs ir vienos į kitą, ir į „Tabu“. Juos jungia tik skirtumas į dalis. Kokias taisykles Jūs išradote šikart?

Kvailiesnių taisyklių sugalvoti neįmanoma. Pirmiausia aš reikalauju, kad filmavimo aikštéléje, net ir

Parodos	Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39 „Artscape“: JAV. Alyson Shotz paroda „Intervalas“ ir levos Mediodia paroda „Tušumas simuliakrai“ iki 28 d. – Kėvartadienio peržiūra: Merike Estna (tapyba)	Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus V. Putvinskio g. 64 Arūno Vaitkūno paroda „Piešiniai“	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS			Dailė
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija iki XII. 2 d. – Gintaro Česonio fotografijų paroda „Sutikti miestai“			Galerija „AV17“ (Aušros Vartų g. 17, Vilnius) pirmiausiai lankytina dėl savo klaidaus senovinės architektūros išplanavimo. Rūsiai ir į pilvo ertmes panašios gaubtos lubos – jau savita patirtis. Šiuo metu čia veikia konkursas „Jungtys“ paroda, kur pristatomi mažo formato objektais. Ne vienas jų šmaikštus, ištraukiantis ne tik į formos, bet ir aktualių diskursų struktūrinės analizės. Paroda veikia iki lapkričio 27 d.
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Jonas Rustemas – dailininkas ir pedagogas“, skirta dailininko 250-osioms gimimo metinėms Tarptautinė paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų ir didikų portretai iš Ukrainos muzieju“ Paroda „Petras Rauduvė. Grafika. 1932–1993 m. kūryba“			Dar viena ypač patraukli savo topografija ir atmosfera projektų erdvė – „Malonioji g. 6“ Žvėryne. Ji nei miestietiška, nei kaimo. Tarsi už laiko. Labai tinka tyrinėti tokį iprastų augalų kaip žolė savybes ir tirkrovės / vaizduotės ribas. Čia šveicarų menininkės Evos-Fiores Kovacovsky paroda „Žolės name“ veikia iki gruodžio 8 d. Projektų erdvė (Malonioji g. 6, Vilnius) atvira šeštadieniais 14–16 val. arba atskiru susitarimu tel. 8 604 10605.
Taikomosios dailės muziejus <i>Arsenalo g. 3 A</i> Paroda „Nuo mini iki maksi. Septintojo dešimtmečio mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo Paryžiaus kolekcijos) „Valdovų rūmų lobynas: Lietuvos ir Europos paveldo klasai“ Paroda „Sėsesijos mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos)			Teatras
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenatas <i>Arsenalo g. 1</i> Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių būties kultūra Kryždirbystė „Lietuvos diplomatinių tarnyba 1918–1940 m.“ Paroda „Vytėtaus Landsbergis – 100 knygų“ Primityviosios tapybos paroda			Nacionaliniame dramos teatre 29, 30 d. Oskaro Koršunovo premjera – „Katedra“. Spektaklis pastatytas pagal Justino Marcinkevičiaus to paties pavadinimo pjesę. Pagrindinį architektą Lauryno vaidmenį atlikis Marius Repšys. Su šiuo aktoriumi režisierius jau sėkmingai dirbo „Išvaryme“. Beje, 30 d. 19 val. Ūkio banko teatro arenoje – paskutinė galimybė išvysti kitą šio režisieriaus darbą – „Shopping and fucking“.
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija <i>Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</i>			Muzika
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija nuo 20 d. – paroda „Lukiškių Dievo Motina. Kad būty atvilgytos sudiržusios širdys...“			Lapkričio 24 d. 19 val. Nacionalinės filharmonijos scenoje su Lietuvos kameriniu orkestru (meno vadovas Sergejus Krylovės) muzikuos lūpiņės armonikėlės virtuoza iš Italijos Gianluca Littera , visame pasaulyje garsus tiek klasikos, tiek dziazo muzikos atlikėjas. Lietuvos kameriniam orkestrui ši koncertą diriguos Georgijus Čičinadzė.
Šiuolaikinio meno centras <i>Vokiečių g. 2</i> Paroda „Kaip aš čia patekau“. Tapyba Lietuvoje“			
Modernaus meno centras <i>Literatu g. 8</i> iki 30 d. – „Gagarin on the moon“ kuruojama paroda			
Galerija „Kairė-dešinė“ <i>Latako g. 3</i> iki 24 d. – tarptautinė ekslibrio paroda-konkursas, skirtas Kristijono Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms Irenos Daukšaitės-Guobienės kūrybos paroda „Konfigūracijos“			
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS			
Parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> iki XII. 1 d. – Ray Bartkaus paroda „Tapybos pabaiga“			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> iki XII. 1 d. – Vitaliaus Čepkausko personalinė paroda „Raštas“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Vilniaus rotušė <i>Didžioji g. 31</i> Fotoparoda „Gintaro Kelias Baltija – Kaspija“ Jūratės Bučmytės ir Alberto Krajinsko tapybos ir grafikos paroda „Muzikiniai peizažai. Vilnius–Neringa–Winningen“ iki 29 d. – Vijo Tarabildienės kūrybos paroda „Tapatybės mozaika“ iki 30 d. – Rolanas Čečkauskaitės paroda „Skristi... ar neskristi...?“			
Rašytojų klubas <i>K. Sirvydo g. 6</i> Leonardo Gutausko tapybos paroda „Senasis Vilnius“			
Vilniaus verslo uostas <i>Lvovo g. 25</i> Kauno bienalės paroda „Dar kartą istorija“			
KAUNAS			
M. Žilinsko dailės galerija <i>Nepriklausomybės a. 12</i> Saadis Bahat skulptūrų paroda „Po 69 metų“ iki XII. 2 d. – Japonijos meno paroda „Keliai į ateitį: naujas Japonijos menas“			
Kauno paveikslų galerija <i>K. Donelaičio g. 16</i> iki 25 d. – akvarelės bienalės „Baltijos tiltai“ atrankinė-konkursinė paroda „Sąsajos“			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras <i>23 d. 18.30 – M. Theodorakio „GRAIKAS ZORBA“. Dir. – M. Staškus</i> 24 d. 18.30 – O. Bogajevso „VIENOS KRAUJAS“. Dir. – J. Geniušas			
Spектakliai			
Dailės galerija <i>Respublikos g. 3</i> iki 25 d. – Laimutės-Onos Gedaitienės tekstilės darbų paroda Paroda „Aukštaitijos dailė 2012 / Perpetuum mobile“			
Fotografijos galerija <i>Vasario 16-osios g. 11</i> iki XII. 2 d. – Indrės, Liudos, Algirdo Jonušių fotoakcija „Mūsų“			
Valstybinis jaunimo teatras <i>23 d. 18 val. – W. Shakespeare'o „JEI TAIP, TAI ŠITAIP“. Rež. – P.E. Budraitis</i> 24 d. 12 val. – H. Verburg „PINGVINAI IR KIAUŠINIS“. Rež. – R. Kudzmanaitė (Salė 99) 24 d. 18 val. – O. Bogajevso „SLAPTOJI DVIRATININKŲ DRAUGIJA“. Rež. – A. Latėnas			
Menų spaustuvė <i>24 d. 15val., 29 d. 19 val. Studijoje II – PREMJERA! „LIETUVA BRANGI“. Choreogr. –</i>			

A. Vilkaitytė „Menų spaustuvės“ jaunujų scenos menininkų programą „Atvira erdvė“	24 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – C. Graužinio „VISKAS ARBA NIEKO“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)	NAVAU“. Choreogr. – T. McLorg; „Š(NE)PLAUTAS DANGUS“. Choreogr. – B. Letukaitė	VILNIUS
25 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „SALAMANDROS SAPNAS (PAVEIKSLAS)“ Aut. – L. Juodkaitė, V. Masalskis	24 d. 12 val. – „PRINCESĖS GIMTADIENIS“ Rež. – A. Stankevičius	Kongresų rūmai	GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS
25 d. 15 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „KAMPAVORIS“ Kūrėjės S. Mikalauskaitė, I. Pačėsaitė (teatras „Dansema“)	25 d. 12 val. – „ŠEIMYNELIŠ DIDŽIOSIOS GIRIOS“ Rež. – O. Žiugžda	23 d. 19 val. – P. Vyšniauskas (saksofonas), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras.	Aukšinis gyvenimo bilietas : jkvepiantys romanai / Brendon Burchard ; iš anglų kalbos vertė Vaiva Lešinskaitė. – Vilnius : Eugrimas, 2012 (Vilnius : Standart sp.). – 259, [3] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-437-129-5
27 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! „TIKSINTI BOMBA“ Rež. – G. Varnas (teatras „Utopia“)	25 d. 14 val. – „ŽIRAFĀ SU KOJINĒMIS“ Rež. – G. Radvilavičiūtė	Dir. – R. Šumila	Eisiu tėviškės pievom rasotom : [prisiminimai ir eileraščiai] / Stanislava Žiaukienė. – Kaunas : Naujasis lankas, 2012 (Kaunas : Morkūnas ir Ko). – 191, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Tiražas 400 egz. – ISBN 978-9955-03-742-2
30 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – PREMJERA! „NÉRA LAIKO“ (Naujojo cirko trupė „Antigravitacija“)	KLAIPĖDA	24 d. 18 val. – kamerinis koncertas „Skambantys vėja“ Lietuvos valstybinio simfoninio orkestro mediniu ir varinių pučiamųjų grupės	Kas liko už kadro : autobiografinis šiupinis / Eva Tombak, Viktor Tombak. – Vilnius : E. Tombak : V. Tombak, 2011 (Vilnius : Spauda). – 280 p. : iliustr., faks., portr. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-408-197-2
Vilniaus kamerininis teatras	Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras	28, 30, XII. 2 d. 19 val.; XII. 1 d. 14 val. – P. Čaikovskio „Oneginas“. Rež. – D. Ibel-hauptaitė. Dir. – G. Rinkevičius	Literatūros šaltiniai : vadovėlis 10 klasei / Kęstutis Urba. – Patais. leid. – Kaunas : Šviesa, 2012. – 2 kn.
Konstitucijos pr. 23	23 d. 18.30 – G. Rossini „SEVILIJOS KIRPĖJAS“	25 d. 18 val. – pianistų-koncertmeisterių konkursas	Kn. 2. – 2012 (Vilnius : BALTO print). – 270, [2] p. : iliustr., faks., portr. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-5-430-05754-1 : [35 Lt 25 ct]
30 d. 18.30 – „POGRINDŽIO KOMEDIJA“ (pagal Ch. Boitchevo pjesę). Rež. – R. Boravskis	24 d. 18.30 – PREMJERA! „SVEIKAS, ČARLI!“	26 d. 10 val. Kongresų rūmų Kamerininėje salėje – styginių instrumentų atlikėjų konkursas, skirtas P. Juodišiui; 18 val. – laureatų koncertas	Mesijo vadovas : tobulejančios sielos atmintinė : [aforistinių minčių rinkinys] / Richard Bach ; iš anglų kalbos vertė Jovita Liutkutė. – Kaunas : Trigrama, [2012] (Vilnius : BALTO print). – [214] p. – Tiražas [3000] egz. – ISBN 978-9955-477-17-4 (jr.)
KAUNAS	25 d. 13 val. – A. Kučinsko „BULVINĖ PASAKA“	27 d. 16 val. – chorinės muzikos vakaras. Dalyvauja LMTA merginų choras (vad. – T. Šumskas, A. Gilys), LMTA mišrus choras (vad. – D. Puišys, G. Venislovas, J. Kalcas). Diriguojama LMTA Choro dirigavimo katedros studentai	Nuodytojo duktė : romanai / Sara Poole ; iš anglų kalbos vertė Ugnius Keturakis. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Kaunas : Spindulio sp.). – 397, [1] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-01-0699-0 (jr.) : [28 Lt 19 ct]
Kauno dramos teatras	29, 30, XII. 1 d. 18.30 – V. Ganelino, S. Gedos „VELNIO NUOTAKA“	28 d. 18 val. – LMTA simfoninis orkestras. Dir. – M. Barkauskas	Pasakoju gyvenimą : eileraščiai / Angelė Marija Jonuškienė ; [ilustracijos Sandros Preidytės, Genios Vaičkauskienės, Skaistės Kulnickaitės]. – Kupiškis [ie. Panevėžys : Viskas reklamai], 2012. – 142, [4] p. : iliustr., portr. – Tiražas [100] egz. – ISBN 978-609-95174-1-4
23 d. 18 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – D. Danis „PASKUTINĘ DIURANIŲ DAINAI“ Rež. – A. Jankevičius	24 d. 15 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – PREMJERA! A. Škemos „BALTA DROBULĖ“ Rež. – J. Jurašas	29 d. 18 val. – XII Lietuvos kompozitorų akmerinės muzikos atlikimo konkursuoansambliai	Prancūziškas šilkas : [romanas] / Sandra Brown ; iš anglų kalbos vertė Džilda Jansonaitė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Kaunas : Spindulio sp.). – 458, [2] p. – Tiražas 3800 egz. – ISBN 978-609-01-0692-1 (jr.) : [31 Lt 72 ct]
24 d. 15 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – PREMJERA! A. Škemos „BALTA DROBULĖ“ Rež. – J. Jurašas	24 d. 19 val. <i>Rūtos salėje</i> – D. Danis „AKMENŲ PELENAI“ Rež. – A. Jankevičius	Lietuvos muzikų rėmimo fondas	Tu priklausai man : romanai / Mary Higgins Clark ; iš anglų kalbos vertė Irena Kupčinskienė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Kaunas : Spindulio sp.). – 314, [3] p. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-609-01-0698-3 (jr.) : [24 Lt 65 ct]
25 d. 12 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – „PUPI PIPA PIPI“ Rež. – E. Mikulionytė (trupė „Degam“)	25 d. 15 val. <i>Rūtos salėje</i> – PREMJERA! D. Danis „GELBĖKIME MEILE“ Rež. – A. Jankevičius	28 d. 17 val. <i>S. Vainiūno namuose</i> – J. Rudoko knygos „Lietuvos istorijos legenda: akademikas Juozas Jurginiš“ pristatymas	GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS
25 d. 18 val. – „TETOS“ Rež. – J. Javaitis (trupė „Degam“)	25 d. 18 val. – „TETOS“ Rež. – J. Javaitis (trupė „Degam“)	29 d. 15 val. <i>Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje</i> – neįgaliajų žmonių dienos paminėjimo šventė „Esame drauge“	Erebos : romanai / Ursula Poznanski ; iš vokiečių kalbos vertė Teodoras Četrauskas. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Vilnius : Standart sp.). – 420, [3] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-01-0697-6 (jr.) : [28 Lt 19 ct]
25 d. 19 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – Keturakio „AMERIKA PIRTYJE“ Rež. – V. Lencevičius	25 d. 19 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – PREMJERA! A. Škemos „BALTA DROBULĖ“ Rež. – J. Jurašas	Šv. Kotrynos bažnyčia	Pasakos apie Lietuvos istoriją / Dalia Dilytė ; knygos daillinkė Agnė Nananai. – Vilnius : Metodika, 2012. – 47, [1] p. : iliustr. – Tiražas [1200] egz. – ISBN 978-609-444-087-8 (jr.)
28 d. 18 val. <i>Tavernos salėje</i> – T. Guerra „KETVIRTOJI KÉDÉ“ Rež. – R. Atkočiūnas	25 d. 18 val. – „LABAI PAPRASTA ISTORIJA“ Rež. – G. Padegimas	27 d. 19 val. – Baroque Contempo koncertas	Vilkų kojos gelbsti : [romanas] / Lisi Harrison ; iš anglų kalbos vertė Aušra Kaziukoniene. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Vilnius : Standart sp.). – 243, [2] p. : iliustr. – Ciklo „Monstrų vidurinė“ 3-oji knyga. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-01-0564-1 (jr.) : [19 Lt 77 ct]
29 d. 18 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – I. Hagerup „STIKLINĖ ARBATOS SU CITRINA“ Rež. – D. Juronytė	25 d. 18 val. – „Muzika Troliui“ (pagal V. Palčinskaitės knyga). Dalyvauja aktoriai M. Žiemelytė, M. Cegelskas, pianistės N. Valuntonytė, M. Daržinėvičiūtė, multiinstrumentininkas S. Petreikis	Piano. It koncertų salė	KRAŠTOTYRA
Kauno muzikinis teatras	25 d. 16 val. <i>Taikomosios dailės muziejiuje</i> – menu projektas „Dailės ir muzikos kūrėjų vizijos“. Trečia programa „Grožio formulės beiškant“: V. ir R. Dichavičiai. XVIII–XX a. muzika. Ansamblis „Musica humana“	23 d. 19 val. – grupės „Akvarium“ muzikantų projekta „Welcome to the Club“	Kviečia Radviliškio kraštą = Radviliškis land welcomes you / [tekstą parengė Gražina Dunauskienė ; vertėja Irena Stalčinskaja]. – Vilnius : Jandrija, 2012 (Vilnius : Standart sp.). – 98, [1] p. : iliustr. – Gretut. tekstas liet., angl. – Tiražas [3000] egz. – ISBN 978-9955-431-45-9 (jr.) : [10 Lt]
23 d. 18 val. – C. Coleman „MIELOJI ČARITI“ Dir. – J. Geniušas	Solistai ir dirigentas A. Vizgirda. Solistai R. Vaicekauskaitė (sopranas), M. Zimkus (tenoras), R. Beinaris (obojus), B. Vaitkus (klavesinas, fortepijonas)	25 d. 19 val. – iš ciklo „5 vakarai su Vladimiru Tarasovu“. Dalyvauja P. Geniušas (fortepijonas), E. Kanėvičius (kontrabosas), V. Tarasovas (perkusija)	GEOGRAFIJA
24 d. 18 val. – E. Johno, T. Rice'o „AIDA“ Dir. – J. Janulevičius	25 d. 12 val. – V. Ludwigo „BELA, BOSAS IR BULIS“ Rež. – A. Gluskinas	26 d. 19 val. – D. Kirilauskas (fortepijonas)	Žemė : geografinis vadovėlis 9 klasei / Rytas Šalna, Edvardas Baleišis, Ričardas Baubinas, Vidmantas Daugirdas. – [Patais. ir papild. laida]. – Vilnius : Briedis, [2012] . – Virš. aut. nenurodyti
25 d. 18 val. – J. Strausso „ŠIKNO-SPARNIS“ Dir. – J. Geniušas	25 d. 18 val. – „LABAI PAPRASTA ISTORIJA“ Rež. – D. Kazlauskas	29 d. 19 val. – arménieši duduko atlikėjas Argištis (Sankt Peterburgas, Arménija), klavišininkė J. Lazareva (Tadžikistanas)	D. 1 / [žemėlapius sudarė Arūnas Latišenka, Mindaugas Baltrušaitis]. – [2012] (Vilnius : BALTO print). – 127, [1] p. : iliustr., žml. – Tiražas [5000] egz. – ISBN 978-9955-26-382-1 (jr.)
27 d. 18 val. – valstybinio dainų ir šokių ansamblis „Lietuva“ koncertas	25 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – teatralizuotas koncertas „Muzika Troliui“ (pagal V. Palčinskaitės knyga). Dalyvauja aktoriai M. Žiemelytė, M. Cegelskas, pianistės N. Valuntonytė, M. Daržinėvičiūtė, multiinstrumentininkas S. Petreikis	26 d. 19 val. <i>Lietuvos aklųj bibliotekoje</i> – vakaras, skirtas rašytojo A. Žukausko 100-osioms gimimo metinėms.	ISTORIJA
30 d. 18 val. – PREMJERA! „ZYGFRYDO VERNERIO KABARETAS“ Rež. – K. Jakštės, dir. – J. Janulevičius, dail. – V. Galeckaitė, choreogr. – D. Bervingis, G. Visockis, chormeist. – R. Tilvikas, R. Vaitkevičiūtė	25 d. 17 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – teatralizuotas koncertas „Muzika Troliui“ (pagal V. Palčinskaitės knyga). Dalyvauja aktoriai M. Žiemelytė, M. Cegelskas, pianistės N. Valuntonytė, M. Daržinėvičiūtė, multiinstrumentininkas S. Petreikis	27 d. 19 val. <i>A. Valionio autorinius vakarus su nauja eileraščių knyga „Aptiktakliai trys“</i> . Dalyvauja A. Valionis (balsas), V. Tarasovas (mušamiej), E. Kanėvičius (kontrabosas).	Napoleono ir Didžiosios armijos istorija 1812 metais / Philippe-Paul de Ségur ; [iš prancūzų kalbos vertė Leonas Tamošiūnas]. – Vilnius : Eugrimas, [2012] . – (jr.)
Kauno mažasis teatras	25 d. 16 val. <i>Taikomosios dailės muziejiuje</i> – menu projektas „Dailės ir muzikos kūrėjų vizijos“. Trečia programa „Grožio formulės beiškant“: V. ir R. Dichavičiai. XVIII–XX a. muzika. Ansamblis „Musica humana“	28 d. 18 val. – A. Valionio autorinius vakarus su nauja eileraščių knyga „Aptiktakliai trys“.	T. 1. – [2012] (Vilnius : Standart sp.). – 265, [2] p. – Tiražas [800] egz. – ISBN 978-609-437-127-1
24 d. 18 val. – B. Srblianovič „BELGRADO TRILOGIA“ („SU NUJAUSIAIS METAIS, ANA!“) Rež. – D. Rabašauskas	Solistas ir dirigentas A. Vizgirda. Solistai R. Vaicekauskaitė (sopranas), M. Zimkus (tenoras), R. Beinaris (obojus), B. Vaitkus (klavesinas, fortepijonas)	Dalyvauja A. Valionis (balsas), V. Tarasovas (mušamiej), E. Kanėvičius (kontrabosas).	Slabados kaimo istorija ir tradicijos = История и традиции села Слобода = Dzieje i tradycje wsi Słoboda [Vilniaus rajonas / rengę Zbignev Glazko ; į lietuvių kalbą vertė Tomaš Božerocki, į rusų kalbą vertė Regina Sakovskaja]. – [Kaunas] : Lututė, 2012. – 203, [1] p. : iliustr., faks., portr. + 3 sulankst. žml. lap. + 4 planų lap. + 1 vaizdo diskas (DVD). – Nugar. antr.: Slabada. – Gretut. tekstas liet., lenk., rus. – Tiražas [300] egz. – ISBN 978-9955-37-138-0 (jr.)
28 d. 19 val. – A. Slapovskio „NUO RAUDDONOS ŽIURKĖS IKI ŽALIOS ZVAIGŽDĖS“ Rež. – D. Rabašauskas	25 d. 16 val. <i>Taikomosios dailės muziejiuje</i> – menu projektas „Dailės ir muzikos kūrėjų vizijos“. Trečia programa „Grožio formulės beiškant“: V. ir R. Dichavičiai. XVIII–XX a. muzika. Ansamblis „Musica humana“	28 d. 18 val. – A. Valionio autorinius vakarus su nauja eileraščių knyga „Aptiktakliai trys“.	Vilnius: sites de la mémoire Juive / [Irina Guzenberg ; version française Muriel Chochois, Dalija Epstein]. – Vilnius : Musée Juif Gaon de Vilna, [2012] (Vilnius : Standart sp.). – 87, [1] p. : iliustr., faks., portr., žml. – Aut. nurodyta p. 4. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-767-15-2
29 d. 19 val. – G. Burke'o „GAGRINO GATVĖ“ Rež. – V. Balsys	Solistas L. Mikalauskas (bosas)	Dalyvauja A. Valionis (balsas), V. Tarasovas (mušamiej), E. Kanėvičius (kontrabosas).	PARENGĖ ALDONA BARODICAITĖ. REDAGAVO GRAŽINA KUBILIENĖ. LIETUVOS NAC. M. MAŽYVO B-KA. BIBLIOGRAFIJOS IR KNYGOTYROS CENTRAS
30 d. 19 val. – M. Fratti „SESUO“ Rež. – A. Žukauskas	28 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – R. Butvila (smuikas), Z. Plavinas (fortepijonas, Izraelis)	29 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – vakaras iš ciklo „Pasidainavimai su Veronika“. Dalyvauja folkloro ansamblis „Griežikai“	
Kauno kamerinis teatras	30 d. 18 val. <i>Kauno valstybinėje filharmonijoje</i> , XII. 1 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacioninės simfoninės orkestras, Kauno valstybinis choras. Dir. – J. Domarkas. Solistai L. Kovaleviciūtė (sopranas), L. Norvaišas (bosas)	28 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – Dainuojamosi poezijos ir literatūros vakaras „Lietuva – kaip į save“. Dalyvauja dainų autorė ir atlikėja A. Simanonytė ir aktorė V. Kochanskytė	
Šokio teatras „Aura“	23 d. 19 val. <i>BLC verslo lyderių centre</i> – „AR AŠ ESU TAS, KAS AŠ ESU?“ Choreogr. – B. Letukaitė		
24 d. 19 val. <i>Kultūros ir sporto centre</i> – „Girstutis“ – „DAINOS, KURIAS DAI-			

„Tabu“

Savaitės filmai

007 operacija Skyfall ****

Paskutinė Bondo misija žlugo, M16 užpuolama, jai kyla pavojujus iš išorės ir vidaus, M turi reorganizuoti agentūrą, o agentui 007 reikės susidoroti su visais pavojais, net nesvarbu, kokią kainą už tai sumokant. Samo Mendeso („Amerikietiškos grožybės“) režisueras naujausias filmas apie Džeimsą Bondą dar kartą patvirtina, kad tikri vyrai liko tik kine, visi kiti dalyvauja rinkimuose. Bondas ir vėl yra Danielis Craigas, M – Judi Dench, pagrindinis „blogiečis“ – Javieras Bardemas, nauja gražuolė – Bérenice Marlohe, taip pat vaidina Ralphas Fiennesas, Naomic Harris, Benas Whishaw, Albertas Finney. Ir vėl retorinius klausimas: kodėl lietuviški filmų vadininimai tokie beviltiški? (JAV, 2012) (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Apgaulinga aistra ***

Fondų magnatas Robertas Mileris (Richard Gere) – charizmatiškas aferistas ir genialus meilužis. Jis jau priprato būti laukiamas žmonos ir meilužės, kurios kartais, deja, kelia didelius skandalus. Mileris daro pinigus tiešiog iš oro. Tačiau toks verslas netrukna ilgai. Pajutęs, kad padai syla, vyras nori kuo greičiau parduoti jį dideliams bankui. Bet nenumatyti įvykiai ir kvailos klaidos pastūmėja jį veikti desperatiškai... Nicholosa Jareckio filme taip pat vaidina Susan Sarandon, Timas Rothas, Laetitia Casta, Brit Marling, Williamas Friedkinas (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Grėsmingas ***

Detektivu, kuriu pagrindas – realūs įvykiai, autorius Elisonas (Ethan Hawke) kartu su šeima persikelia į mažą miestelį ir apsigyvena sename name. Visi jo ankstesni gyventojai buvo nužudyti. Rašytojas randa 8 mm kino juostas, kurios padės įminti nusikaltimą. Bet nieko nebūna veltui. Name pradeda dėtis siaubingi dalykai, ir rašytojo šeimai išskyla pavojujus. Scotto Derricksono filmas pirmiausia, žinoma, skirtas kruvinų siaubų mėgėjams (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Septyni psychopatai ***

Nevykėlis rašytojas neteko įkvėpimo ir niekaip negali susidoroti su nauju scenarijumi. Aplinkybės ir ekscentriški draugeliai jį įtraukia į šuns vagystę. Bet pavogtas šuo – ne šiaip sau keturkojis, o svarbiausio miesto gangsterio numylėtinis. Gangsteriu užteks tik pajudinti mažajį piršteli, kad niekšai būtų surasti ir nubausti. „Reikalų Brugėje“ režisierius Martino McDonagh filme pagrindinius vaidmenis sukūrė Colinas Farellas, Woody Harrelsonas, Abbie Cornish, Christopheris Walkenas, Olga Kurylenko, Samas Rockwellas (D. Britanija, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Tabu ***

Pagyvenusi Aurora kartu su savo juodaode tarnaitė yra Pilar kaimynės. Vieniša Pilar gyvenimą skyrė tam, kad kitiams darytų tik gera. Užtati ji ir tampa Auroros pasakojimų klausytoja. Po jos mirties Pilar suranda Auroros laišką, rašytą senam meilužiui. Pilar nusprendžia surasti laiško adresatą. Beprotiška Auroros meilės istorija, vykusi 7-aji dešimtmetyje Portugalijos kolonijoje Afrikoje, – antrosios filmo dalies tema. Filmą kūrė portugalų kino kritikas ir režisierius Miguelis Gomesas, todėl pasakojimas ne toks paprastas, kaip gali pasirodyti iš pirmo žvilgsnio. Pavadinimas susijęs su W.F. Murnau „Tabu“, filmas kurtas nespalvotoje juosteje, antroji filmo dalis stilizuota *a la nebylus* mėgėjiskas filmas, režisierius analizuoją, kaip kinta nuo kino neatsiejamas melodramos žanras, kaip kinas paverčia atmintį ir prisiminimus savo pagrindine medžiaga, svarsto apie kino prigimtį, ją analizuoją vaizdais, garsais... Trumpai tariant, Gomesas skatiniai ir žiūrovus prisijungti prie šių klausimų aptarimo žiūrint filmą, gal todėl jis atsidūrė tarp dabar madingiausių kūrėjų. Bet šiemet Berlinalėje už novatoriškumą apdovanotas filmas gali sužavėti ne tik kino snobus (Portugalija, Vokietija, Brazilija, Prancūzija, 2012). (Vilnius)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Milda Brukštutė

Publicistika – Laima Kreivytė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

- 23–26 d. – Debesų žemėlapis (Vokietija, JAV, Singapūras, Honkongas) – 11.20, 14.50, 18.20, 21.20; 27 d. – 11.20, 14.50, 18.20; 29 d. – 11.20, 14.50, 18.20, 22.30
23–26, 28, 29 d. – Frankenvynis (3D, JAV) – 11, 13.20, 15.40, 18, 20.30; 27 d. – 11, 13.20, 15.40, 18 val.
XII. 1 d. – W.A. Mozarto „Tito gailestingumas“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropolitan operos – 19.55
27 d. – „Geriausios 2012 m. Kanų liūtų reklamos“ – 22 val.; 28, 29 d. – 19, 21.30
23–26, 28 d. – Brékstanti aušra. 2 dalis (JAV) – 11.45, 14.20, 17.15, 18.20, 20, 22 val.; 27 d. – 11.45, 14.20, 17.15, 18.20, 20 val.; 29 d. – 11.45, 14.20, 17.15, 18.20, 20, 22.45
23–26, 28 d. – Apgaulinga aistra (JAV) – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.30; 27 d. – 11.30, 14, 16.30, 19 val.; 29 d. – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.30
23–26, 28 d. – 007 operacija Skyfall (JAV) – 12, 15.20, 18.40, 21.45; 27 d. – 12, 15.20, 18.40
23–26, 28 d. – Septyni psychopatai (D. Britanija) – 14, 16.30, 19, 21.30; 27 d. – 14, 16.30, 19 val.; 29 d. – 14, 16.30, 19, 21.30
23–26, 28 d. – 30 širdies dūžių (JAV) – 13, 16.20, 19.20, 21.45; 27 d. – 13, 16.20, 19.20, 21.45; 29 d. – 13, 16.20, 19.20, 21.45, 23.35
23 d. – Monstrų viešbutis (JAV) – 13.35, 15.40; 24, 25, 29 d. – 11.20, 13.35, 15.40, 17.50; 26–28 d. – 13.35, 15.40, 17.50
23–29 d. – Vėžliuko Semio nuotykių 2 (3D, Belgija) – 11, 13.15, 16 val.
24, 25, 29 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (JAV) – 11.40
24–26, 28 d. – Kazino apliplėsimas (JAV) – 20.15; 29 d. – 20.15, 22.15
23–27 d. – Pragaras rojuje (JAV, Ispanija) – 13.45, 18.45; 28, 29 d. – 13.45
23–26 d. – Pabandom iš naujo (JAV) – 16.30, 21.15; 27–29 d. – 16.30
23–29 d. – Karališka drąsa (JAV) – 13.30
26 d. – I Romą su meile (Ispanija, Italija, JAV) – 16.10
23–25, 28 d. – Grėsmingas (JAV) – 18.30; 29 d. – 23.45
23–26, 28, 29 d. – Laukiniai (JAV) – 21 val.
Forum Cinemas Akropolis
23–26, 28 d. – Debesų žemėlapis (Vokietija, JAV, Singapūras, Honkongas) – 14, 17.45, 21.15; 27 d. – 14, 17.45, 22.30
23–26, 28, 29 d. – Frankenvynis (3D, JAV) – 11.30, 13.15, 15.45, 18.15, 20.30; 27 d. – 11.30, 13.15, 15.45, 18.15
28 d. – Džunglės (Rusija) – 19 val.
27 d. – „Geriausios 2012 m. Kanų liūtų reklamos“ – 22 val.; 28 d. – 19.30, 22 val.
23–26, 28 d. – Brékstanti aušra. 2 dalis (JAV) – 11, 13.45, 16.30, 18, 19.15, 20.45, 21.50; 27 d. – 11, 13.45, 16.30, 18, 19.15, 29 d. – 11, 13.45, 16.30, 18, 19.15, 23.30
23 d. – Monstrų viešbutis (JAV) – 12.30, 14.45, 16.45, 19 val.; 24, 25, 29 d. – 10.30, 12.30, 14.45, 16.45; 28 d. – 12.30, 14.45, 16.45
23–29 d. – Septyni psychopatai (D. Britanija) – 13.30, 16, 18.30, 21 val.
23–28 d. – 007 operacija Skyfall (JAV) – 11.15, 14.15, 17.15, 20.15; 29 d. – 11.15, 14.15, 17.15, 20.15
23–29 d. – Vėžliuko Semio nuotykių 2 (3D, Belgija) – 10.15, 13, 15.30, 18 val.; 25 d. – 10.15, 13, 15.30
25 d. – Svetas (JAV) – 19 val.; 26 d. – 17.15, 20 val.
23–29 d. – Pragaras rojuje (JAV, Ispanija) – 12, 15, 18, 21.15
23–25 d. – Monstrų viešbutis (JAV) – 10.45, 12.45; 26, 29 d. – 12.45, 14.45, 17 val.
23–27, 29 d. – Vėžliuko Semio nuotykių 2 (3D, Belgija) – 10.15, 13, 15.45; 28 d. – 10.15
23–25 d. – Septyni psychopatai (D. Britanija) – 14.45, 19, 21.30; 26–29 d. – 14.45
23, 24, 29 d. – Pragaras rojuje (JAV, Ispanija) – 23.59
23–29 d. – Asterikas ir Obelikas Jos Didenybės taryboje (3D, Prancūzija) – 10.30

D. Britanija) – 18 val.

24 d. – 7 dienos ir naktys su Marilyn Monroe (D. Britanija, JAV) – 16 val.; 27 d. – 18 val.

24 d. – Miegančių drugelių tvirtovė (rež.

A. Puipa) – 18 val.; 27 d. – 16 val.

21 d. – Kelionė į vandenyno gelmes. Sugržimas (Austrija, D. Britanija, Vokietija) – 16 val.

28 d. – Pasimatymas (Rusija) – 16 val.

29 d. – Maskva, Belgija (Belgija) – 16 val.

29 d. – Aš aptarnauvau Anglijos karalių (Čekija) – 18 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

- 23, 24, 29 d. – Debesų žemėlapis (Vokietija, JAV, Singapūras, Honkongas) – 13.30, 17.15, 20.45, 22.15; 27 d. – 13.30, 17.15; 25, 26, 28 d. – 13.30, 17.15, 20.45
23–27, 28, 29 d. – Frankenvynis (3D, JAV) – 11, 13.15, 15.30, 17.45, 20 val.; 28 d. – 11, 13.15
27 d. – Kūdikiai (Prancūzija) – 17 val.
XII. 1 d. – W.A. Mozarto „Tito gailestingumas“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropolitan operos – 19.55
23–25 d. – „Scanorama 2012“
27 d. – „Geriausios 2012 m. Kanų liūtų reklamos“ – 22 val.; 28 d. – 19, 21.30
23, 24, 29 d. – Brékstanti aušra. 2 dalis (JAV) – 11.30, 14, 16.30, 18.15, 21, 23.45; 27 d. – 11.30, 14, 16.30, 18.15; 25, 26, 28 d. – 11.30, 14, 16.30, 18.15, 21 val.
23, 24 d. – 30 širdies dūžių (JAV) – 17, 21.30, 23.30; 25 d. – 17, 21.30, 26–29 d. – 19.15, 21.45
23–25 d. – Apgaulinga aistra (JAV) – 19.15, 21.45, 22.15; 28 d. – Specialūs seansai. Ledo vaikai (dok. f., rež. J. Lingys) – 19.30
Pasaka
23 d. – Pusbroliai (Ispanija) – 17.15; 24, 25, 29 d. – 17 val.; 25 d. – 19 val.
23 d. – Yves Saint Laurent. Beprotiška meilė (dok. f., Prancūzija) – 17 val.
24 d. – Gainsbourg'as. Didvyriškas gyvenimas (Prancūzija, JAV) – 17 val.
25 d. – Raudona kaip dangus (Italija) – 14.30
26 d. – Joana (Lenkija) – 17 val.
27 d. – Dokumentinio kazachų kino dienų atidarymas – 18 val.
28 d. – Specialūs seansai. Ledo vaikai (dok. f., rež. J. Lingys) – 19.30
Pasaka
23 d. – Pusbroliai (Ispanija) – 17.15; 24, 25, 29 d. – 17 val.; 25 d. – 19 val.
23 d. – 360 laipsnių: meilės ir nuodėmių ratu (Austrija, Prancūzija, Brazilija, JAV) – 19.15; 24, 29 d. – 19 val.
23 d. – Kazino apliplėsimas (JAV) – 21.30; 24 d. – 21.30; 25 d. – 21.15; 26, 28 d. – 21 val.
23 d. – Jos (Prancūzija, Lenkija, Vokietija) – 17 val.; 24, 28 d. – 18 val.; 26 d. – 18.30; 29 d. – 16 val.
23 d. – Laiko kilpa (JAV) – 21.15; 29 d. – 21.30
23 d. – Pokalbiai rimtomis temomis (rež. G. Beinoriūtė) – 17.30; 24 d. – 15.30; 25 d. – 18.30
23 d. – Svetas (JAV) – 19 val.; 24 d. – 22 val.; 25 d. – 26 d. – 19.30; 29 d. – 15 val.
23 d. – Grėsmingas (JAV) – 20.45; 24 d. – 20.45, 21.15
23 d. – Vėžliuko Semio nuotykių 2 (3D, Belgija) – 10.15, 13, 15.45; 28 d. – 10.15, 13, 15.30
23–25 d. – Monstrų viešbutis (JAV) – 10.45, 12.45; 26, 29 d. – 12.45, 14.45, 17 val.
23–27, 29 d. – Vėžliuko Semio nuotykių 2 (3D, Belgija) – 10.15, 13, 15.45; 28 d. – 10.15, 13, 15.30
23–25 d. – „Scanorama 2012“
23–28 d. – Brékstanti aušra. 2 dalis (JAV) – 11.45, 14.30, 17.15, 18.45, 20.15, 21.30; 29 d. – 11.45, 14.30, 17.15, 18.45, 20.15, 21.30, 23 val.
23–29 d. – 007 operacija Skyfall (JAV) – 11, 14.15, 17.45, 21.15
23–29 d. – Vėžliuko Semio nuotykių 2 (3D, Belgija) – 10.45, 13.15, 16 val.
23 d. – Monstrų viešbutis (JAV) – 16.15; 24, 25 d. – 11.30, 13.45, 16.15; 29 d. – 11.30, 13.45, 16.15; 26–28 d. – Pagrobimas 2. Neišvengiamas kerštas (JAV) – 18.15, 29 d. – 18.15, 23.15
26–28 d. – Aš tai pat (Ispanija) – 15.30
29 d. – Animacijos dirbtuvės – 18 val.
Ozo kino salė
20.30
23 d. – Pelenė (Rusija) – 16 val.
23, 24, 26, 28 d. – Apgaulinga aistra (JAV) – 20.45; 29 d.